

RP 80/2025 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om sammanslagning av besvärnämnden för studiestöd med besvärnämnden för social trygghet och till vissa andra lagar

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om besvärnämnden för social trygghet, lagen om studiestöd, lagen om stöd för skolresor, lagen om ämbetsverken inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde och lagen om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete ändras och att lagen om besvärnämnden för studiestöd upphävs. Besvärnämnden för studiestöd föreslås bli sammanslagen med besvärnämnden för social trygghet.

I propositionen föreslås det att i och med att ansvarsområdet för besvärnämnden för social trygghet utvidgas, så ska behörighetsvillkoren för nämndens medlemmar samt för överdirektören och direktörerna ändras till att förutsätta förtrogenhet med socialförsäkringsfrågor och utkomstskyddsfrågor.

Dessutom föreslås det att de ärenden i besvärnämnden för social trygghet som gäller undanröjande av lagakraftvunna beslut om utkomstskydd för arbetslösa ska avgöras av en sammansättning med tre personer i stället för att enligt nuläget avgöras av en sammansättning med fem personer.

Propositionen hänför sig till en skrivning i regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering samt till projektet för en reform av ämbetsverken inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde, där det föreslogs att besvärnämnden för studiestöd ska slås samman med besvärnämnden för social trygghet. Syftet med propositionen är att effektivisera besvärnämndernas arbete, att stärka samstämmigheten mellan förfarandet för ändringssökande i fråga om studieförmåner och lagstiftningen om informationshantering och att förtydliga den lagstiftning som gäller besvärnämnderna.

Dessutom föreslås det att giltigheten för lagen om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete förlängs till utgången av 2027.

Det föreslås vidare vissa tekniska ändringar i lagen om besvärnämnden för social trygghet, lagen om studiestöd och lagen om stöd för skolresor.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2026 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2026. Den ändring som gäller förlängning av giltighetstiden ska dock träda i kraft innan giltigheten för den lag som ändringen gäller går ut den 31 december 2025.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING.....	4
1 Bakgrund och beredning av propositionen.....	4
1.1 Bakgrund.....	4
1.2 Beredning.....	5
2 Nuläge och bedömning av nuläget	6
2.1 Besvärsnämnderna.....	6
2.1.1 Besvärsnämnden för social trygghet.....	6
2.1.2 Besvärsnämnden för studiestöd	9
2.1.3 Anmälan om bindningar som medlemmar i besvärsnämnderna har	11
2.1.4 Bedömning av nuläget.....	11
2.2 Sammansättningen vid avgörandet av ärenden som berör undanröjande av beslut om utkomstskydd för arbetslösa vid besvärsnämnden för social trygghet	14
2.3 Vissa ändringar av teknisk natur.....	15
3 Målsättning.....	15
4 Förslagen och deras konsekvenser	16
4.1 De viktigaste förslagen	16
4.1.1 Sammanslagning av besvärsnämnden för studiestöd med besvärsnämnden för social trygghet.....	16
4.1.2 Reform av sammansättningen vid avgörande av ärenden som berör undanröjande av beslut.....	18
4.1.3 Upphävande av bestämmelsen om teknisk anslutning	18
4.1.4 Förlängning av giltighetstiden för lagen om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete.....	18
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna.....	18
4.2.1 Ekonomiska konsekvenser.....	18
4.2.1.1 Sammanslagning av besvärsnämnden för studiestöd med besvärsnämnden för social trygghet.....	18
4.2.1.2 Reform av sammansättningen vid avgörande av ärenden som berör undanröjande av beslut.....	19
4.2.1.3 Förlängning av giltighetstiden för lagen om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete.....	19
4.2.2 Konsekvenser för myndigheterna.....	19
4.2.2.1 Sammanslagning av besvärsnämnden för studiestöd med besvärsnämnden för social trygghet.....	19
4.2.2.2 Reform av sammansättningen vid avgörande av ärenden som berör undanröjande av beslut.....	19
4.2.3 Konsekvenser för personalen.....	19
4.2.4 Konsekvenser för ändringssökandena	20
4.2.4.1 Sammanslagning av besvärsnämnden för studiestöd med besvärsnämnden för social trygghet.....	20
4.2.4.2 Reform av sammansättningen vid avgörande av ärenden som berör undanröjande av beslut.....	21
4.2.5 Konsekvenser för hushållen.....	22

5 Alternativa handlingsvägar.....	22
6 Remissvar	22
7 Specialmotivering.....	24
7.1 Lagen om besvärsnämnden för social trygghet	24
7.2 Lagen om studiestöd	26
7.3 Lagen om stöd för skolresor	26
7.4 Lagen om ämbetsverken inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde	26
7.5 Lagen om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete.....	27
8 Ikraftträdande	27
9 Verkställighet och uppföljning	27
10 Förhållande till andra propositioner	27
11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning.....	28
11.1 Sammanslagning av besvärsnämnden för studiestöd med besvärsnämnden för social trygghet.....	28
11.2 Reform av sammansättningen vid avgörande av ärenden som berör undanröjande av beslut.....	29
11.3 Slutsatser.....	29
LAGFÖRSLAG.....	30
1. Lag om ändring av lagen om besvärsnämnden för social trygghet	30
2. Lag om upphävande av lagen om besvärsnämnden för studiestöd.....	32
3. Lag om ändring av lagen om studiestöd	33
4. Lag om ändring av 9 § i lagen om stöd för skolresor	35
5. Lag om ändring av 1 § i lagen om ämbetsverken inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde.....	36
6. Lag om ändring av 12 § i lagen om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete.....	37
BILAGA.....	38
PARALLELLTEXTER.....	38
1. Lag om ändring av lagen om besvärsnämnden för social trygghet	38
3. Lag om ändring av lagen om studiestöd	41
4. Lag om ändring av 9 § i lagen om stöd för skolresor	43
5. Lag om ändring av 1 § i lagen om ämbetsverken inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde.....	44
6. Lag om ändring av 12 § i lagen om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete.....	45

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning av propositionen

1.1 Bakgrund

Det primära syftet med propositionen är att besvärsnämnden för studiestöd ska slås samman med besvärsnämnden för social trygghet. De första besvärinstanserna inom systemet för sökande av ändring i socialförsäkringsärenden utgörs av besvärsnämnden för social trygghet, besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och besvärsnämnden för olycksfallsärenden. Ändring i besvärsnämndernas beslut söks hos försäkringsdomstolen. Besvärsnämnden för social trygghet (Samu) verkar inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde, och bestämmelser om nämnden finns i lagen om besvärsnämnden för social trygghet (1299/2006). Besvärsnämnden för studiestöd verkar inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde, och bestämmelser om nämnden finns i lagen om besvärsnämnden för studiestöd (1080/2012). Besvärsnämnden för social trygghet är första besvärinstans i ärenden som gäller utkomstskydd för arbetslösa och beträffande största delen av Folkpensionsanstaltens beslut. Besvärsnämnden för studiestöd avgör som första besvärinstans besvär som berör studiestöd och stöd för skolresor. Ändring i beslut av besvärsnämnden för studiestöd söks hos försäkringsdomstolen, och dess ställning i systemet för ändringssökande motsvarar därmed ställningen för de besvärsnämnder som är verksamma inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde. Besvärsnämnderna verkar utanför det egentliga domstolsväsendet, och domstolslagen gäller inte dem.

Propositionen hänför sig till undervisnings- och kulturministeriets projekt Bildningsförvaltningen 2030, i vars slutrapport undervisnings- och kulturministeriet har föreslagit att besvärsnämnden för studiestöd, som verkar inom dess förvaltningsområde, ska slås samman med besvärsnämnden för social trygghet, som verkar inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde. Propositionens syften hör samman med syftena för projektet rörande ämbetsverksreformen inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde, där man strävar efter att förtydliga och förenhetliga ämbetsverksstrukturen till en funktionellt och ekonomiskt ändamålsenligare helhet så att det är lättare att styra ämbetsverken, så att de utgör tydligare helheter än för närvarande i funktionellt hänseende och så att den verksamhet de bedriver har större samhälleligt genomslag.

Dessutom har det konstaterats ett annat behov av att revidera lagen om besvärsnämnden för social trygghet. Enligt den föreslagna revideringen ska den sammansättning som avgör ärenden gällande undanröjande av beslut om utkomstskydd för arbetslösa ändras så att den motsvarar sammansättningen vid avgörande när det gäller undanröjande av beslut i övriga ärenden som behandlas vid besvärsnämnden för social trygghet. I och med den föreslagna ändringen kommer ärenden gällande undanröjande av beslut som berör utkomstskydd för arbetslösa att avgöras av en sammansättning med tre personer i stället för att enligt nuläget avgöras av en sammansättning med fem personer.

Besvärmängderna har under de senaste åren ökat vid besvärsnämnden för studiestöd. Till besvärsnämnden för studiestöd inkom år 2020 sammanlagt 2 812 ärenden och år 2024 sammanlagt 4 152 ärenden. Behandlingstiderna vid besvärsnämnden för studiestöd har förlängts från 6,3 månader (år 2020) till 10,9 månader (år 2024). År 2020 inleddes sammanlagt 43 596 ärenden vid besvärsnämnden för social trygghet och år 2024 sammanlagt 48 884 ärenden. År 2020 avgjordes sammanlagt 45 433 ärenden och år 2024 sammanlagt 38 989 ärenden. Ärendena var år 2020 anhängiga i genomsnitt 198 dagar, och år 2024 i genomsnitt 237 dagar. Ökningen

av antalet besvär och fluktuationerna i antalet borde kunna stävas på ett hållbart sätt, liksom de förlängda behandlingstiderna.

Besvärnämnden för utkomstskyddsärenden slogs år 2018 samman med den dåvarande besvärnämnden för social trygghet. Före sammanslagningen hade ett gemensamt ärendehanteringssystem tagits i bruk vid nämnderna. Besvärnämnden för studiestöd har inte haft tillgång till ett adekvat och modernt ärendehanteringssystem, vilket har försvagat besvärnämndens verksamhetsförutsättningar. I lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (informationshanteringslagen, 906/2019) förutsätts det att en informationshanteringsenhet följer upp informationssäkerhetens tillstånd i sin verksamhetsmiljö och säkerställer informationsmaterialens och informationssystemens informationssäkerhet under hela deras livscykel. Det nuvarande system som är i bruk vid besvärnämnden för studiestöd uppfyller inte tillräckligt väl de krav som ställs i lagen.

Den temporära lagen om främjande av sjukpensionärs återgång i arbete (738/2009) gäller fram till utgången av år 2025. I lagen föreskrivs det om samordning av invalid- och sjukpension och arbetsinkomster. I statsminister Petteri Orpos regeringsprogram anges följande: ”Regeringen inför en linjär modell för partiell sjuk- eller invalidpension och full sjuk- eller invalidpension som är kostnadseffektiv med tanke på de offentliga finanserna och stöder samordningen av lön och pension så att det alltid lönar sig att arbeta.” Därtill anges följande: ”Regeringen möjliggör en flexibel återgång från sjuk- och invalidpension till arbetslivet genom att den temporära bestämmelsen om att en sjuk- eller invalidpension kan lämnas vilande blir permanent.” I anslutning till denna föresats i regeringsprogrammet pågår beredning av ett projekt där den gällande lagen om främjande av sjukpensionärs återgång i arbete ska ersättas med en ny modell för samordning av invalid- och sjukpension och arbetsinkomster. En förlängning av giltighetstiden för den gällande lagen fram till utgången av år 2027 gör det möjligt att de nuvarande bestämmelserna förblir gällande ännu under den tid den ersättande lagstiftningen bereds.

1.2 Beredning

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet. Undervisnings- och kulturministeriet, besvärnämnden för social trygghet och besvärnämnden för studiestöd har deltagit i beredningen.

I anslutning till projektet Bildningsförvaltningen 2030 tillsatte undervisnings- och kulturministeriet en arbetsgrupp med mandatperioden 15.2.2024–30.6.2025, som hade till uppdrag bland annat att leda beredningen av sammanslagningsprocessen, så att sammanslagningen i enlighet med målsättningen kan genomföras vid ingången av år 2026. Arbetsgruppen sammanträdde tre gånger. Med stöd av 6 kap. i lagen om samarbete inom statens ämbetsverk och inrättningar (1233/2013) tillsatte undervisnings- och kulturministeriet en arbetsgrupp för samarbetsförfarande för projektet rörande överföring av uppgifterna från besvärnämnden för studiestöd till besvärnämnden för social trygghet. Gruppen sammanträdde fyra gånger för att behandla ärenden i enlighet med samarbetslagen.

Social- och hälsovårdsministeriet sände den 2 maj 2025 utkastet till regeringsproposition på remiss. Remissyttranden begärdes av undervisnings- och kulturministeriet, finansministeriet, justitieministeriet, besvärnämnden för social trygghet, besvärnämnden för studiestöd, studentföreningarna, de centrala arbetsmarknadsorganisationerna och aktörerna inom arbetspensionssektorn. Sammanlagt inkom 18 yttranden. Största delen av remissinstanserna förhöll sig positiva till förslagen.

Beredningshandlingarna kan läsas i statsrådets webbtjänst [Hankeikkuna](#) (ärendets söknummer är STM096:00/2024).

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Besvärsnämnderna

De första besvärinstanserna inom systemet för sökande av ändring i socialförsäkringsärenden utgörs av besvärsnämnden för social trygghet (SAMU), besvärsnämnden för olycksfallsärenden (TAMLA) och besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (TELK), vilka verkar inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde. Det finns en särskild lag som gäller varje nämnd: lagen om besvärsnämnden för social trygghet, lagen om besvärsnämnden för olycksfallsärenden (1316/2010) och lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005). Besvärsnämnderna är lagstadgade och oberoende förvaltningsorgan samt självständiga som organisationer. Den tidigare besvärsnämnden för social trygghet och besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden slogs den 1 januari 2018 samman till besvärsnämnden för social trygghet. Besvärsnämnden för studiestöd avgör som första besvärinstans besvär som berör Folkpensionsanstaltens beslut om studiestödsförmåner enligt lagen om studiestöd (65/1994) samt beslut om stöd för skolresor enligt lagen om stöd för skolresor (48/1997). Bestämmelser om besvärsnämnden för studiestöd finns i lagen om besvärsnämnden för studiestöd. Besvärsnämndernas beslut är bindande för parterna och kan överklagas hos försäkringsdomstolen. Besvärsnämnderna kan i fråga om sin specialisering jämföras med specialdomstolar.

Besvärsnämndernas beslut får överklagas hos försäkringsdomstolen, dock inte i ärenden som berör undanröjande av beslut. I fråga om besvärsnämndernas verksamhet för avgörande av ärenden iaktas i tillämpliga delar lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019) och lagar som berör olika förmånsslag samt bestämmelser och föreskrifter på lägre nivå som utfärdats med stöd av dem.

2.1.1 Besvärsnämnden för social trygghet

Besvärsnämnden för social trygghet är första besvärinstans i fråga om största delen av de beslut som meddelas av Folkpensionsanstalten samt i ärenden som gäller utkomstskydd för arbetslösa. Dessutom behandlar besvärsnämnden för social trygghet ansökningar om undanröjande av lagakraftvunna beslut i ärenden som hör till nämnden. Undanröjande av lagakraftvunna beslut hör till de extraordinära metoderna för ändringssökande. Besvärsnämnden för social trygghet har tre ordförande med uppdraget som huvudsyssla och högst fyra ordförande med uppdraget som bisyssla. Dessutom har besvärsnämnden som medlemmar med uppdraget som bisyssla minst sex läkarmedlemmar, minst nio juristmedlemmar samt aderton medlemmar som representerar kännedom antingen om ändringssökandenas förhållanden eller om förhållandena i arbetslivet och på arbetsmarknaden. Därutöver finns ett tillräckligt antal suppleanter i besvärsnämnden.

Statsrådet utnämner på framställning av social- och hälsovårdsministeriet besvärsnämndens ordförande med uppdraget som huvudsyssla tills vidare och de övriga medlemmarna för högst fem år i sänder. Alla medlemmar ska när de tillträder sitt uppdrag avge domarförsäkran och sköta sina uppgifter i besvärsnämnden under domaransvar. I fråga om rätten för besvärsnämndens medlemmar att kvarstå i sitt uppdrag gäller vad som föreskrivs om innehavare av domartjänst. En medlem är skyldig att lämna sitt uppdrag vid utgången av den månad inom

vilken han eller hon fyller 70 år. Om ett uppdrag som medlem i besvärsnämnden blir ledigt under mandatperioden, förordnas en efterträdare för nämndens återstående mandatperiod. Utöver de medlemmar som hör till besvärsnämndernas lagstadgade sammansättning tjänstgör föredragande och övrig personal vid nämnden.

Vid besvärsnämnden finns en överdirektör och två direktörer som utnämns av statsrådet. Överdirektören leder besvärsnämnden och svarar för verksamheten, övervakar att lagtolkningen är enhetlig i nämndens avgöranden och svarar för besvärsnämndens förvaltningsärenden. Närmare föreskrifter om överdirektörens uppgifter finns i besvärsnämndens arbetsordning. De uppgifter som hör till direktörerna anges i besvärsnämndens arbetsordning. Överdirektören och direktörerna ska ha avlagt examen som medför behörighet för domartjänst samt vara förtrogna med socialförsäkringsfrågor och med de förmånssystem som behandlas vid besvärsnämnden. Vidare ska de ha i praktiken visad ledarförmåga. Överdirektören ska dessutom ha erfarenhet av tjänstgöring som chef. Besvärsnämndens ordförande med uppdraget som bisyssla ska ha avlagt examen som ger behörighet för domartjänst samt vara förtrogna med socialförsäkringsfrågor och med de förmånssystem som behandlas i besvärsnämnden. De övriga medlemmarna ska vara förtrogna med socialförsäkringsfrågor och juristmedlemmarna ska dessutom ha avlagt examen som ger behörighet för domartjänst.

Till besvärsnämndens andra sektioner än de som behandlar utkomstskydd för arbetslösa och därmed jämförliga ärenden ska det utnämnas tolv medlemmar med kännedom om ändringssökandenas förhållanden. Av dem ska tre medlemmar utnämnas på förslag av arbetsgivarföreningarnas mest representativa centralorganisationer, fyra medlemmar på förslag av arbetstagarnas och tjänstemännens mest representativa centralorganisationer, en medlem på förslag av de mest representativa företagarorganisationerna och lantbruksföretagarorganisationerna och fyra medlemmar på förslag av de mest representativa organisationerna som representerar förmånstagarerna.

Besvärsnämndens läkarmedlemmar och deras suppleanter ska vara legitimerade läkare.

Till besvärsnämndens sektioner som behandlar utkomstskydd för arbetslösa ska det utnämnas sex medlemmar med kännedom om förhållandena i arbetslivet och på arbetsmarknaden. Av dem ska hälften utnämnas på förslag av arbetsgivarföreningarnas mest representativa centralorganisationer och hälften på förslag av arbetstagarnas och tjänstemännens mest representativa centralorganisationer.

I besvärsnämnden avgörs besvärärendena i sektioner. Rättskipningsärenden avgörs på föredragning i en sektion med fem eller tre medlemmar, i en förstärkt sektion eller i plenum. Rättskipningsärenden får avgöras också av ordföranden ensam. I en medicinsk sammansättning med fem medlemmar ingår enligt 9 § i lagen om besvärsnämnden för social trygghet sektionens ordförande och som övriga medlemmar en juristmedlem, en läkarmedlem och två medlemmar med kännedom om ändringssökandenas förhållanden. Vid behandlingen av ett ärende som gäller utkomstskydd för arbetslösa eller ett därmed jämförligt ärende ingår dock i sammansättningen sektionens ordförande och som övriga medlemmar en juristmedlem, en läkarmedlem och två medlemmar med kännedom om förhållandena i arbetslivet och på arbetsmarknaden. Ett ärende behandlas i en medicinsk sammansättning vid avgörande med fem medlemmar, när det är fråga om

- 1) rätt till sjukpension enligt folkpensionslagen (568/2007),
- 2) rätt till en förmån enligt lagen om handikappförmåner (570/2007),

3) rätt till garantipension som beviljats enligt 7 § 2 mom. 2 punkten i lagen om garantipension (703/2010),

4) rätt till sjukdagpenning enligt 8 kap. 1 § i sjukförsäkringslagen (1224/2004) eller till partiell sjukdagpenning enligt 8 kap. 11 § i den lagen,

5) rätt till rehabiliteringspenning enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005) eller till yrkesinriktad rehabilitering eller medicinsk rehabilitering enligt den lagen,

6) ersättning för företagshälsovård eller ersättning för semesterkostnader enligt sjukförsäkringslagen,

7) ett ärende som gäller utkomstskydd för arbetslösa och där avgörandet av ärendet i väsentlig grad baserar sig på en medicinsk bedömning.

I en juridisk sammansättning med fem medlemmar ingår enligt 9 a § i lagen sektionens ordförande och som övriga medlemmar två juristmedlemmar och två medlemmar med kännedom om ändringssökandenas förhållanden. Vid behandlingen av ett ärende som gäller utkomstskydd för arbetslösa eller ett därmed jämförligt ärende ingår dock i sammansättningen sektionens ordförande och som övriga medlemmar två juristmedlemmar och två medlemmar med kännedom om förhållandena i arbetslivet och på arbetsmarknaden. Ett ärende behandlas i en juridisk sammansättning vid avgörande med fem medlemmar, när det är fråga om

1) ett ärende som gäller utkomstskydd för arbetslösa, där avgörandet av ärendet inte i väsentlig grad baserar sig på en medicinsk bedömning,

2) huruvida någon omfattas av bosättningsbaserad social trygghet enligt lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (1573/1993).

Också andra ärenden än de som nämns ovan ska avgöras i en sammansättning med fem medlemmar, om ärendet är av särskilt stor betydelse för sökandens försörjning eller tillämpningen av lag.

Vid behandlingen av övriga ärenden hör utöver sektionens ordförande även två juristmedlemmar eller en juristmedlem och en läkarmedlem till sammansättningen vid avgörande. I lagen anges det närmare vilka besvärärenden som avgörs av en ordförande ensam. Överdirektören eller en direktör för besvärsnämnden eller en av besvärsnämndens sektioner kan förordna att ett ärende som behandlas i sektionen eller av en ordförande ska avgöras i en förstärkt sektion för att säkerställa en enhetlig tolkning. Detsamma gäller en fråga som hör till ärendet. Om ett ärende som ska avgöras av besvärsnämnden är av principiell betydelse för tillämpningen av lag i andra liknande fall eller om avgörandet i en sektion eller av en ordförande skulle komma att avvika från tidigare praxis, kan överdirektören eller en direktör för besvärsnämnden förordna att ärendet ska behandlas i besvärsnämndens plenum.

I 10 § i lagen om besvärsnämnden för social trygghet bestäms det att utöver sektionens ordförande även två juristmedlemmar eller en juristmedlem och en läkarmedlem hör till sammansättningen vid avgörande när andra ärenden än de som nämns i 9 och 9 a § behandlas. I paragrafen föreskrivs det också närmare om sektionens beslutförhet.

Närmare föreskrifter om besvärsnämndens organisation, delegationer och personal och om arbetet i besvärsnämnden finns i besvärsnämndens arbetsordning. Liksom vid andra statliga ämbetsverk utfärdas arbetsordningen av överdirektören.

Kostnaderna för besvärsnämnden för social trygghet betalas av statens medel. Besvärsnämnden för social trygghet är ett självständigt resultatstyrt statligt ämbetsverk. Nämnden verkar som en självständig bokföringsenhet.

År 2024 inleddes sammanlagt 48 884 ärenden vid besvärsnämnden för social trygghet. År 2024 avgjordes sammanlagt 38 386 ärenden. Ärendenas genomsnittliga behandlingstid var 237 dagar. Vid utgången av år 2024 fanns det sammanlagt 34 544 oavgjorda ärenden vid besvärsnämnden. Antalet nya ärenden ökade med 14 procent i förhållande till år 2023. Besvärsnämnden förutspår att ökningen av antalet inledda ärenden kommer att fortgå under år 2025. I januari 2025 inleddes ca 5 400 ärenden, vilket motsvarar en ökning på 33 procent i förhållande till januari 2024. Vid besvärsnämnden inleddes 26 876 ärenden under perioden 1.1.2025–30.6.2025, medan antalet inledda ärenden under perioden januari-juni 2024 var 23 538. Till de faktorer som påverkar saken hör enligt besvärsnämndens bedömning åtminstone ändringarna i lagstiftningen om social trygghet och det allmänna ekonomiska läget i samhället. Den genomsnittliga behandlingstiden för avgjorda ärenden var 7,8 månader år 2024. Det inkommer årligen ca 8 000 ansökningar om undanröjande av lagakraftvunna beslut, som hör till det extraordinära ändringssökandet, varav ca 5 000 är ansökningar om undanröjande som behandlas vid avdelningen för utkomstskydd för arbetslösa.

Förutsättningarna för undanröjande av beslut har reglerats i den speciallagstiftning som berör Folkpensionsanstaltens förmåner. Besvärsnämnden för social trygghet kan på ansökan av en part eller Folkpensionsanstalten undanröja ett lagakraftvunnet beslut och förordna att ärendet ska behandlas på nytt hos Folkpensionsanstalten. Undanröjande kan ske om ett lagakraftvunnet förmånsbeslut som meddelats av Folkpensionsanstalten grundar sig på felaktig eller bristfällig utredning eller om det uppenbart står i strid med lag. Besvärsnämnden för social trygghet ska ge parterna tillfälle att bli hörda innan ärendet avgörs. I besvärsnämndens beslut får ändring inte sökas genom besvär.

Om Folkpensionsanstalten yrkar på att ett beslut ska undanröjas, kan den avbryta utbetalningen av en förmån eller betala ut den i enlighet med sitt yrkande till dess att ärendet har avgjorts på nytt. Ansökan om att ett beslut ska undanröjas ska göras inom fem år från det att beslutet vann laga kraft. Av särskilt vägande skäl kan ett beslut undanröjas även med anledning av en ansökan som har gjorts efter den föreskrivna tiden.

Hur effektiv besvärsnämndens verksamhet är mäts med hjälp av priset för behandlingen av ett beslut. År 2024 kostade ett avgörande 241 euro (230 euro år 2023). Besvärsnämndens verksamhet finansieras av statens medel, under budgetmomentet för verksamhetsutgifter för besvärsnämnden för social trygghet, 33.01.07 (reservationsanslag 3 år).

År 2024 beviljades besvärsnämnden för social trygghet 9 237 000 euro i budgetmedel. Från året innan överfördes 1 983 000 euro, och nettoutgifterna uppgick sammanlagt till 9 450 000 euro. Till år 2025 överfördes anslag på 1 530 000 euro. Antalet årsverken var sammanlagt 103.

2.1.2 Besvärsnämnden för studiestöd

Besvärsnämnden för studiestöd är första besvärinstans i ärenden som berör Folkpensionsanstaltens beslut om studiestödsförmåner enligt lagen om studiestöd samt beslut om stöd för skolresor enligt lagen om stöd för skolresor. Bestämmelser om besvärsnämnden för

studiestöd finns i lagen om besvärsnämnden för studiestöd. Dessutom avgör besvärsnämnden ansökningar om undanröjande av ovan angivna beslut. Besvärsnämnden för studiestöd har en ordförande med uppdraget som huvudsyssla, en vice ordförande med uppdraget som bisyssla samt fyra andra medlemmar med uppdraget som bisyssla. Vice ordföranden och medlemmarna har personliga suppleanter.

Statsrådet utnämner ordföranden med uppdraget som huvudsyssla tills vidare på framställning av undervisnings- och kulturministeriet. Ordföranden med uppdraget som huvudsyssla leder besvärsnämnden och svarar för dess verksamhet, övervakar att lagtolkningen är enhetlig i nämndens avgöranden och svarar för besvärsnämndens administrativa ärenden i enlighet med vad som närmare anges i arbetsordningen. Statsrådet utnämner vice ordföranden och de övriga medlemmarna med uppdraget som bisyssla för tre år i sänder på framställning av undervisnings- och kulturministeriet.

Ordföranden med uppdraget som huvudsyssla och vice ordföranden ska ha avlagt annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexamen i internationell och komparativ rätt. Av de övriga medlemmarna ska två vara förtrogna med högskolestudier och två med allmänbildande studier eller yrkesinriktade studier efter den grundläggande utbildningen. Besvärsnämnden ska ha ett tillräckligt antal föredragande. Föredragandena ska ha avlagt annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexamen i internationell och komparativ rätt.

Rättskipningsärenden avgörs på föredragning i en sektion, i en sammansättning med en domare eller i plenum. Övriga ärenden avgörs i plenum, om det inte bestäms något annat i arbetsordningen. En sektion består av tre medlemmar. Ordföranden med uppdraget som huvudsyssla eller vice ordföranden är ordförande i sektionen och övriga medlemmar är två av de medlemmar som är förtrogna med studier. Besvärsnämndens ordförande med uppdraget som huvudsyssla förordnar sektionernas ordförande och övriga medlemmar. Om ett ärende som ska avgöras av besvärsnämnden är av principiell betydelse för tillämpningen av lag i andra liknande fall eller om avgörandet i en sektion skulle komma att avvika från tidigare praxis, kan ordföranden med uppdraget som huvudsyssla eller vice ordföranden eller sektionen bestämma att ärendet ska behandlas i plenum.

Närmare föreskrifter om organiseringen av arbetet i besvärsnämnden finns i arbetsordningen, som fastställs i besvärsnämndens plenum.

År 2024 ökade antalet ärenden som inkom till besvärsnämnden för studiestöd. Till besvärsnämnden inkom sammanlagt 4156 ärenden, vilket var ca 8 procent fler än år 2023 (3 831). Den ökning av ärendemängden som fortgått kontinuerligt i flera års tid påverkade behandlingstiden så att den genomsnittliga behandlingstiden år 2024 var 327 dagar, dvs. 10 månader och 27 dagar. Till förlängningen av behandlingstiden bidrog också de ändringar som tidigare skett mellan nämnden och Folkpensionsanstalten beträffande praxisen för hörande av ändringssökandena samt de ändringar som detta föranlett i fråga om befattningsbeskrivningarna för nämndens föredragande och beredare. År 2024 hade både praxisen vid hörandet och befattningsbeskrivningarna för föredragandena och beredarna redan blivit etablerade, men de dröjsmål som föranleddes av ändringsfasen återspeglade sig i förlängda behandlingstider som normaliseras över tid. Av de sammanlagt 2 992 beslut som besvärsnämnden meddelade år 2024 meddelades 2 284 med anledning av besvär och 708 med anledning av ansökningar om undanröjande av beslut. Vid besvärsnämnden inleddes 2 450 ärenden under perioden 1.1–30.6.2025, medan antalet inledda ärenden under perioden januari-juni 2024 var 2 452.

År 2024 beviljades anslag på 681 000 euro för besvärsnämndens verksamhetsutgifter. Därutöver beviljades besvärsnämnden i den tredje tilläggsbudgeten år 2024 ett tilläggsanslag på 90 000

euro för avvecklande av anhopningen av ärenden. Med hjälp av tilläggsanslaget kunde besvärsnämnden i oktober 2024 anställa ytterligare en föredragande för viss tid, så att anhopningen av ärenden skulle kunna avvecklas och behandlingstiderna förkortas. Från det föregående årets anslag överfördes dessutom ett belopp på 40 004 euro. Under verksamhetsåret använde besvärsnämnden sammanlagt 699 446 euro. Till år 2025 överfördes ett anslag på 111 557 euro, vilket omfattar största delen av det beviljade tilläggsanslaget. Antalet årsverken var 9.

Av verksamhetsutgifterna användes 551 232 euro för personalutgifter, 76 049 euro för lokalhyror, 69 171 euro för köp av tjänster och 2 994 euro för övriga utgifter. Priset för besvärsnämndens beslut (då samtliga verksamhetsutgifter divideras med antalet beslut) var 271 euro per beslut (249 euro år 2023).

Besvärsnämnden för studiestöd har inte haft tillgång till ett adekvat och modernt ärendehanteringssystem, vilket har försvagat besvärsnämndens verksamhetsförutsättningar. I informationshanteringslagen förutsätts det att en informationshanteringsenhet ska följa upp informations säkerhetens tillstånd i sin verksamhetsmiljö och säkerställa informationsmaterialens och informationssystemens informations säkerhet under hela deras livscykel.

2.1.3 Anmälan om bindningar som medlemmar i besvärsnämnderna har

I lagen om besvärsnämnden för social trygghet finns bestämmelser om anmälan om medlemmarnas bindningar, liksom även i de övriga lagar som berör besvärsnämnderna inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde. Motsvarande bestämmelser finns inte i lagen om besvärsnämnden för studiestöd.

Enligt 3 § 6 mom. i lagen om besvärsnämnden för social trygghet ska besvärsnämndens medlemmar anmäla sina bindningar på det sätt som i 17 kap. 17 § i domstolslagen (673/2016) föreskrivs om sakkunnigledamöters skyldighet att anmäla sina bindningar. En liknande bestämmelse finns 5 § 5 mom. i lagen om besvärsnämnden för olycksfallsärenden och i 3 § 4 mom. i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden.

I 17 kap. 17 § i domstolslagen hänvisas det till den anmälan om bindningar som avses i 11 kap. 12 § i samma lag. I 11 kap. 12 § i domstolslagen föreskrivs det å sin sida om förfarandena och där hänvisas det vidare till den utredning om bindningar som avses i 8 a § 1 mom. i statstjänstemannalagen (750/1994).

Eftersom lagen om besvärsnämnden för studiestöd inte innehåller några bestämmelser om anmälan om bindningar som finns hos nämndens medlemmar, har behovet av sådan reglering inte till denna del bedömts i anslutning till regeringens proposition gällande bindningar hos medlemmar av besvärsnämnder som hör till social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde (Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ett register över bindningar och bisysslor samt till lagar som har samband med den, RP 301/2022). I propositionen ansågs det motiverat att saken bedöms som en helhet för sig, och propositionen innefattade inte några förslag rörande besvärsnämnden för studiestöd.

2.1.4 Bedömning av nuläget

Enligt propositionsutkastet rörande ämbetsverksstrukturen inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde utgörs bakgrundsfaktorerna till reformen av förändringarna i verksamhetsmiljön på såväl global som europeisk nivå samt av det strukturella

hållbarhetsunderskottet i de offentliga finanserna. I enlighet med produktivhetsprogrammet i statsminister Petteri Orpos regeringsprogram och tilläggsåtgärderna i planen för de offentliga finanserna 2025–2028 riktas omkostnadsbesparingar på sammanlagt 29,8 miljoner euro till undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde från och med år 2026. Av detta riktas cirka 9 miljoner euro till de grundläggande omkostnaderna som bestående besparingar.

Eftersom de ärenden som avgörs vid besvärsnämnden för social trygghet och vid besvärsnämnden för studiestöd är likartade, är det ändamålsenligt att slå samman besvärsnämnden för studiestöd med besvärsnämnden för social trygghet. Besvärsnämnden för studiestöd har inte tillgång till ett adekvat och modernt ärendehanteringssystem. Det ärendehanteringssystem som används vid besvärsnämnden för social trygghet lämpar sig väl att användas också vid avgörandet av studiestödsärenden. Besvärsnämnden för social trygghet är första besvärinstans i ärenden som gäller utkomstskydd för arbetslösa och därmed jämförliga ärenden samt i ärenden som gäller utkomstskydd och som handläggs av Folkpensionsanstalten. Besvärsnämnden för studiestöd är första besvärinstans i ärenden enligt lagen om studiestöd och lagen om stöd för skolresor. Det är ändamålsenligt att slå samman besvärsnämnden för studiestöd med besvärsnämnden för social trygghet, eftersom besvärsnämnden för social trygghet behandlar många ärenden som berör Folkpensionsanstaltens förmåner. Behandlingen av ärenden som berör utkomstskydd för arbetslösa sker vid andra sektioner i besvärsnämnden för social trygghet och i andra sammansättningar än övriga ärenden. Ärenden som berör utkomstskydd för arbetslösa har alltså skilts åt från besvärsnämndens övriga verksamhet som gäller avgörande av ärenden, vilket har motiverats bland annat med finansieringen av utkomstskyddet för arbetslösa. Eftersom studiestödsförmånerna hör till Folkpensionsanstaltens förmåner, är det naturligt att ärenden som berör dem avgörs vid besvärsnämnden för social trygghet, som en del av de ärenden som berör annat än utkomstskydd för arbetslösa och därmed jämförliga ärenden.

Vid besvärsnämnden för studiestöd avgörs ärendena i huvudsak i en sektion som består av tre medlemmar. Vid besvärsnämnden för social trygghet avgörs juridiska ärenden som berör Folkpensionsanstaltens förmåner i en sammansättning med tre medlemmar. Det är ändamålsenligt att avgörandet av ärenden som berör studiestödsförmåner inte separeras från avgörandet av övriga ärenden som berör Folkpensionsanstaltens förmåner i besvärsnämnden för social trygghet. Studiestödsärendena är till sin karaktär ärenden som kräver särskilt juridiskt kunnande, varvid det är lämpligt att de avgörs i en juridisk sammansättning med tre medlemmar vid besvärsnämnden för social trygghet. Enligt 10 § i lagen om besvärsnämnden för social trygghet är det möjligt att avgöra ärenden i en sammansättning som omfattar utöver ordföranden även två juristmedlemmar eller en juristmedlem och en läkarmedlem.

Ärenden som berör studiestödsförmåner avgörs för närvarande i besvärsnämnden för studiestöd i sektioner med tre medlemmar, där det även finns så kallade lekmanamedlemmar. Det är inte möjligt att flytta över den nuvarande sektionssammansättningen som sådan till besvärsnämnden för social trygghet. De problem med intressebaserade sammansättningar vid avgörande som har uppmärksammats i grundlagsutskottets utlåtanden behandlas i kapitel 11.1 i regeringspropositionen.

Det är emellertid möjligt att föreslå att de medicinska sammansättningarna med fem medlemmar i besvärsnämnden för social trygghet (9 § i lagen om besvärsnämnden för social trygghet) och dess juridiska sammansättningar med fem medlemmar (9 a §) i fortsättningen ska innefatta också en sådan medlem med kännedom om ändringssökandenas förhållanden som har sakkännedom särskilt om studerandes förhållanden. I 3 § 3 mom. i lagen om besvärsnämnden för social trygghet finns bestämmelser om utnämningen av medlemmar med kännedom om ändringssökandenas förhållanden. Till besvärsnämndens andra sektioner än de som behandlar

utkomstskydd för arbetslösa och därmed jämförliga ärenden ska det enligt momentet utnämnas tolv sådana medlemmar som har kännedom om ändringssökandenas förhållanden. Av dem ska tre medlemmar utnämnas på förslag av arbetsgivarföreningarnas mest representativa centralorganisationer, fyra medlemmar på förslag av arbetstagarnas och tjänstemännens mest representativa centralorganisationer, en medlem på förslag av de mest representativa företagarorganisationerna och lantbruksföretagarorganisationerna och fyra medlemmar på förslag av de mest representativa organisationerna som representerar förmånstagarna. I en medicinsk sammansättning med fem medlemmar ingår två medlemmar med kännedom om ändringssökandenas förhållanden (9 § i lagen om besvärnsämnden för social trygghet). I en juridisk sammansättning med fem medlemmar ingår två medlemmar med kännedom om ändringssökandenas förhållanden då andra ärenden än sådana som gäller utkomstskydd för arbetslösa eller därmed jämförliga ärenden behandlas (9 a § i lagen om besvärnsämnden för social trygghet).

Eftersom det inte finns skäl att utvidga den nuvarande sammansättningen vid avgörande av ärenden som gäller studiestödsförmåner, och det vid avgörandet i praktiken krävs närmast juridisk sakkännedom, samtidigt som det är ändamålsenligt att ärenden som berör studiestödsförmåner inkluderas i verksamheten för avgörande av andra ärenden än sådana som berör utkomstskydd för arbetslösa vid besvärnsämnden för social trygghet, är det motiverat att ärenden som berör studiestödsförmåner efter sammanslagningen avgörs i en sammansättning med tre medlemmar (10 § i lagen om besvärnsämnden för social trygghet). Därmed kommer inte så kallade lekman- eller intressemedlemmar efter sammanslagningen att såsom för närvarande delta i avgörandet av studiestödsärenden. Det föreslås dock att man vid utnämningen av medlemmar med kännedom om ändringssökandenas förhållanden, på förslag av de mest representativa organisationerna som representerar förmånstagarna enligt 3 § 3 mom. i lagen, även ska beakta eventuella organisationer som representerar studerande. Dessa medlemmar ska uppfylla de krav på förtrogenhet med socialförsäkringsfrågor som anges i 3 § 2 mom. i lagen. När medlemmar utses för en ny mandatperiod eller då medlemmar byts ut under mandatperioden ska man därmed även till denna del ta hänsyn till att ärenden som berör studiestödsförmåner överförs till besvärnsämnden för social trygghet. Medlemmarna i fråga kommer att höra till de sammansättningar vid avgörande som avses i 9 § och 9 a § i lagen.

Sammanslagningen av besvärnsämnden för studiestöd med besvärnsämnden för social trygghet kan medföra fördelar med tanke på förenhetligandet av avgörandepraxisen och förfarandena samt effektiviseringen av verksamheten för avgörande av ärenden. Sammanslagningen skapar också större klarhet i systemet för ändringssökande. Utkomstskyddet är en helhet som omfattar flera förmåner. Den föreslagna ändringen innebär att antalet ärenden som behandlas vid besvärnsämnden för social trygghet kommer att öka, samtidigt som besvärnsämnden för studiestöd avvecklas och dess ärenden överförs från den. Genom en korrekt organisering av verksamheten vid besvärnsämnden för social trygghet och dess sammansättningar vid avgörande är det möjligt att effektivisera verksamheten då ärendena koncentreras till en och samma besvärnsnämnd. Det föreslås att personalen och verksamheten vid den nuvarande besvärnsämnden för studiestöd ska flytta till samma lokaler som besvärnsämnden för social trygghet. Genom sammanslagningen säkerställs det att de villkor som föreskrivs i informationshanteringslagen uppfylls tillräckligt väl vid sökandet av ändring i ärenden som berör studiestöd. Därmed finns det inte behov av att skaffa ett dyrt ärendehanteringssystem särskilt för besvärnsämnden för studiestöd. I och med sammanslagningen krävs inte några betydande ändringar i det ärendehanteringssystem som används vid besvärnsämnden för social trygghet, eftersom många av Folkpensionsanstaltens förmånsärenden redan för närvarande behandlas vid besvärnsämnden för social trygghet. Föredragandena vid besvärnsämnden för studiestöd kan efter att ha gjort sig förtrogena med socialförsäkringsärenden börja avgöra också andra ärenden än sådana som berör studiestödsförmåner, och de föredragande som för

närvarande arbetar vid besvärsnämnden för social trygghet kommer på motsvarande sätt i fortsättningen att arbeta också med ärenden som berör studiestödsförmåner.

I lagen om besvärsnämnden för studiestöd finns inte några bestämmelser om anmälan om bindningar. Sammanslagningen av besvärsnämnden för studiestöd och besvärsnämnden för social trygghet kommer till denna del att förtydliga lagstiftningen om besvärsnämnderna och vara ägnad att stärka medborgarnas förtroende för nämnderna.

2.2 Sammansättningen vid avgörandet av ärenden som berör undanröjande av beslut om utkomstskydd för arbetslösa vid besvärsnämnden för social trygghet

Besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden (TTLK) och besvärsnämnden för social trygghet (Somla) slogs samman med varandra vid ingången av år 2018. Besvärsnämnden fick namnet besvärsnämnden för social trygghet (SAMU). Vid sammanslagningen bevarades den tidigare uppgiftsfördelningen mellan nämnderna, så att behandlingen av ärenden som berör utkomstskydd för arbetslösa skildes åt från den övriga verksamheten för avgörande av ärenden vid besvärsnämnden för social trygghet.

Den egentliga verksamheten för avgörande av ärenden vid besvärsnämnden för social trygghet är uppdelad i behandling av dels besvärärenden och dels ärenden som berör extraordinärt ändringssökande, alltså ärenden som berör undanröjande av beslut. Innan 2018 års lagreform genomfördes behandlades ärenden gällande undanröjande av beslut i en sammansättning med antingen tre eller fem personer hos Somla. Till sammansättningen med tre personer hörde tre jurister, och till den omfattande fem personers sammansättningen hörde två jurister, en läkarmedlem och två medlemmar med kännedom om ändringssökandenas förhållanden. Om det i lagen hade bestämts att besvär gällande en viss förmån skulle behandlas i en omfattande sammansättning med fem personer (såsom exempelvis rehabiliteringsärenden och sjukdagpenningsärenden) avgjordes också undanröjandet av Folkpensionsanstaltens lagakraftvunna beslut gällande motsvarande förmåner i en omfattande sammansättning.

Nuförtiden avgörs ärenden som gäller undanröjande av beslut vid besvärsnämnden för social trygghet i två olika sammansättningar, med antingen tre eller fem medlemmar. Vid socialförsäkringsavdelningen och sjukförsäkringsavdelningen vid besvärsnämnden för social trygghet avgörs alla ansökningar om undanröjande av beslut i en sammansättning med tre jurister. Vid avdelningen för utkomstskydd för arbetslösa avgörs ärenden som gäller undanröjande av beslut däremot i en sammansättning med fem personer. Det inleds årligen ca 15 000 ärenden som berör utkomstskydd för arbetslösa, varav ca 5 000 är ärenden som gäller undanröjande av beslut. Vid besvärsnämnden inleds årligen sammanlagt ca 40 000 ärenden, varav ca 8 000 är ärenden som berör extraordinärt ändringssökande, vilket innebär att de gäller undanröjande av lagakraftvunna beslut.

Enligt lagen kan ett lagakraftvunnet beslut av Folkpensionsanstalten undanröjas genom extraordinärt ändringssökande, om beslutet grundar sig på felaktig eller bristfällig utredning eller om det uppenbart står i strid med lag. Villkoren för undanröjande av beslutet uppfylls, om den utredning som utgjort grund för beslutet på ett sådant relevant sätt är felaktig eller bristfällig, att felet eller bristen har påverkat prövningen av beviljandet av förmånen på ett missledande sätt. Juristutbildning ger en god grund för att bedöma och avgöra denna fråga. Ännu mer juridiskt kunnande krävs för prövningen av om det är oklart ifall beslutet eventuellt är lagstridigt eller det är fråga om en uppenbar lagstridighet. Med beaktande av de i lag angivna villkoren för

undanröjande av ett beslut är det ändamålsenligt att man också beträffande ärenden som berör utkomstskydd för arbetslösa går över till en sammansättning med tre jurister.

Med anledning av de i lag angivna villkoren för undanröjande av ett beslut behövs inte särskild medicinsk sakkännedom i sammansättningen. I ärenden som gäller undanröjande ska det prövas huruvida utredningen har varit felaktig eller bristfällig med avseende på beslutsfattandet samt huruvida beslutet uppenbart står i strid med lag. Av samma anledning behövs i detta skede av processen inte den särskilda kännedomen hos de medlemmar som har kännedom om förhållandena i arbetslivet och på arbetsmarknaden. Om det finns tre sakkunnigjurister som behandlar ärenden som berör undanröjande av beslut, är det ett tillräckligt antal personer för att garantera att ärendena blir korrekt behandlade. En sammansättning med fem personer, vare sig det är fråga om juristmedlemmar eller lekmannamedlemmar, medför inte något tilläggsvärde för behandlingen av ärenden som berör undanröjande av beslut.

Då besvärnsnämnden fattar beslut om att undanröja ett lagakraftvunnet beslut av Folkpensionsanstalten, återsänder nämnden samtidigt ärendet till Folkpensionsanstalten för ny behandling. Därefter meddelar Folkpensionsanstalten ett nytt överklagbart beslut i ärendet. I detta skede prövas det på nytt i vilken mån de i lag föreskrivna villkoren för beviljande av förmånen uppfylls. Det är först ifall ett besvärssäkende som berör det nya förmånsbeslutet behandlas vid besvärnsnämnden som det är av betydelse att en läkarmedlem eller lekmannamedlem deltar i avgörandet.

På grund av de stora ärendemängderna är det viktigt att behandlingen av alla slags ärenden blir smidigare och att förfarandena förenklas vid besvärnsnämnden för social trygghet. Det är inte motiverat att ha kvar två olika slags sammansättningar vid behandlingen av ärenden som berör undanröjande av beslut, vare sig med tanke på en smidig organisering av verksamheten vid Samu eller med tanke på tillgodoseendet av ändringssökandenas rättsskydd. Det ändamålsenligaste är att gå över till att alla ärenden som berör undanröjande av beslut behandlas i en sammansättning med tre jurister. Med tanke på verksamheten vid Samu, som är indelad i tre avdelningar, är det motiverat att förfarandena vid de olika avdelningarna samordnas till enhetliga och ändamålsenliga helheter. Syftet är att förena de olika enheternas bästa verksamhetsmodeller och verksamhetsprinciper till en sådan helhet där avdelningarnas verksamhetsmodeller sammanfaller, om inte en avvikelse är motiverad av någon särskild orsak som har att göra med en smidig skötsel av en uppgift inom organisationen eller med tillgodoseende av rättsskyddet. Det finns för närvarande ännu avvikelser mellan sammansättningarna vid avgörande vid olika avdelningar, som inte är motiverade i organisatoriskt avseende eller med tanke på tillgodoseendet av ändringssökandens rättsskydd.

2.3 Vissa ändringar av teknisk natur

Lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019, informationshanteringslagen) och de lagar som har samband med den trädde i kraft den 1 januari 2020. I 5 kap. i lagen om informationshantering regleras tekniska gränssnitt och elektroniska förbindelser. Syftet med lagen var att ersätta behovet av att i speciallagstiftning föreskriva särskilt om tekniska anslutningar mellan myndigheter. Speciallagstiftningen innehåller dock fortfarande bestämmelser om tekniska anslutningar. Avsikten är att bestämmelserna ska upphävas inom ramen för informationshanteringslagens övergångsbestämmelser. Informationshanteringslagens bestämmelser blir i vilket fall som helst tillämpliga efter att övergångsperioden löpt ut för speciallagstiftningens del.

Dessutom föreslås det att sådana ändringar som sammanslagningen föranleder görs i lagen om studiestöd och i lagen om stöd för skolresor. I lagarna ska besvärsnämnden för studiestöd inte längre nämnas, utan nämndens namn ska bytas ut till besvärsnämnden för social trygghet.

3 Målsättning

Det primära syftet med propositionen är att besvärsnämnden för studiestöd slås samman med besvärsnämnden för social trygghet. De ändringar som föreslås i propositionen har det gemensamma syftet att besvärsnämndernas verksamhet ska bli effektivare, att förfarandet för sökande av ändring i beslut som gäller studiestödsförmåner ska stämma bättre överens med lagstiftningen om informationshantering och att den lagstiftning som gäller besvärsnämnderna ska bli tydligare. Vid besvärsnämnden för studiestöd finns det för närvarande inte något egentligt ärendehanteringssystem i bruk. Genom sammanslagningen svarar man till denna del mot de krav som informationshanteringslagen ställer.

I lagen om besvärsnämnden för studiestöd föreskrivs det inte om anmälan om bindningar hos nämndens medlemmar. På sökandet av ändring i ärenden som berör studiestöd kommer i och med sammanslagningen den reglering som berör bindningar hos medlemmar i besvärsnämnderna att bli tillämplig, viket är ägnat att öka öppenheten vid ändringssökandet.

Propositionens syften hör samman med syftena för projektet rörande ämbetsverksreformen inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde, där man strävar efter att förtydliga och förenhetliga ämbetsverksstrukturen till en funktionellt och ekonomiskt ändamålsenligare helhet så att det är lättare att styra ämbetsverken, så att de utgör tydligare helheter än för närvarande i funktionellt hänseende och så att den verksamhet de bedriver har större samhälleligt genomslag. Genom propositionen förtydligas och förenhetligas det ändringssökande som berör social trygghet till en funktionellt och ekonomiskt ändamålsenlig helhet.

Syftet med sammanslagningen är att det ändringssökande som berör studiestödsförmåner ska ske enligt samma behandlingsprocess som gäller övriga kategorier av ärenden som behandlas vid besvärsnämnden för social trygghet. Till propositionens syften hör att göra det möjligt för besvärsnämnden för social trygghet att även i fortsättningen bedriva effektiv verksamhet med gott resultat. Det föreslås att besvärsnämnden inom de ramar lagen ger själv ska besluta om organiseringen av sin verksamhet. Genom propositionen strävar man efter att beakta ändringarna i den verksamhet som berör ändringssökandet och möjligheterna att förbättra verksamhetens kvalitet samt förkorta behandlingstiderna. Vid sammanslagningen tryggas bevarandet av sakkännenheten om studiestödssystemet och utbildningssystemet i samband med det ändringssökande som berör studiestödsförmåner. De anställda vid besvärsnämnden för studiestöd kommer att överföras till besvärsnämnden för social trygghet, till motsvarande uppgifter som de haft hittills. Avsikten är att det ska utses två juristmedlemmar till besvärsnämnden med sakkännenhet särskilt om studiestödssystemet.

Målsättningen är att propositionen inte ska ha några nämnvärda konsekvenser för ändringssökandena. Genom att slå samman besvärsnämnden för studiestöd med besvärsnämnden för social trygghet strävar man efter att trygga skäligena behandlingstider.

Genom ändringsförslagen görs besvärsnämndens verksamhet effektivare och smidigare. I och med att ärenden som berör undanröjande av beslut överförs till avgörande i en sammansättning med tre jurister är det möjligt att bättre än förut rikta in personalresurserna och sakkunnigmedlemmarnas särskilda kunskaper till de ärenden där dessa bäst behövs.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

4.1.1 Sammanslagning av besvärsnämnden för studiestöd med besvärsnämnden för social trygghet

Det föreslås att besvärsnämnden för studiestöd ska slås samman med och bli en del av besvärsnämnden för social trygghet. Besvärsnämnden för studiestöd överförs därmed från undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde till social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde. Därigenom genomförs regeringsprogrammets föresats om att förtydliga ämbetsverksstrukturen inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde och lätta på överlappande förvaltning, i linje med slutrapporten för projektet Bildningsförvaltningen 2030.

I praktiken kommer sammanslagningen att ske så att besvärsnämnden för studiestöd uppgår i besvärsnämnden för social trygghet. I lagen om besvärsnämnden för social trygghet krävs inga betydande ändringar. Namnet på besvärsnämnden för social trygghet bibehålls oförändrat. De anställda vid besvärsnämnden för studiestöd överförs till den sammanslagna nämnden, till motsvarande uppgifter som de haft hittills, och de anställda vid besvärsnämnden för social trygghet fortsätter i uppgifter som motsvarar dem som de haft hittills. I och med sammanslagningen kommer den personal som överförs från besvärsnämnden för studiestöd att inom ramen för en lämplig övergångsperiod börja arbeta förutom med ärenden som berör studiestödsförmåner även med andra ärenden som behandlas vid besvärsnämnden för social trygghet. På motsvarande sätt kommer den nuvarande personalen vid besvärsnämnden för social trygghet att börja arbeta också med ärenden som berör studiestödsförmåner. Ordföranden för besvärsnämnden för studiestöd ska med stöd av en övergångsbestämmelse överföras till besvärsnämnden för social trygghet och därmed arbeta som en av de ordförande som har uppdraget som huvudsyssla vid besvärsnämnden för social trygghet. Närmare föreskrifter om vilka uppgifter ordföranden för besvärsnämnden för studiestöd ska ha utfärdas i arbetsordningen för besvärsnämnden för social trygghet. Enligt lagen om besvärsnämnden för social trygghet har överdirektören och direktörerna varit ordförande med uppdraget som huvudsyssla vid besvärsnämnden. Eftersom det föreslås att tjänsten för den ordförande för besvärsnämnden för studiestöd som har uppdraget som huvudsyssla ska överföras till besvärsnämnden för social trygghet, föreslås det att lagen ska ändras så att det anges att besvärsnämnden kan ha även övriga ordförande med uppdraget som huvudsyssla. För övriga ordförande med uppdraget som huvudsyssla föreslås samma behörighetsvillkor gälla som för ordförande med uppdraget som bisyssla.

I och med sammanslagningen kommer det ändringssökande som berör studiestöd inte längre att omfattas av undervisnings- och kulturministeriets resultatstyrning, utan av resultatstyrning från social- och hälsovårdsministeriets sida som en del av resultatstyrningen av besvärsnämnden för social trygghet.

Det finns inte behov att ändra bestämmelserna om sammansättningarna vid avgörande. Bestämmelsernas ordalydelse innebär att ärenden som berör studiestödsförmåner behandlas vid en sektionssammansättning där det inte finns någon medlem med kännedom om ändringssökandenas förhållanden. Vid besvärsnämnden för studiestöd avgörs ärendena i en sektion som består av tre medlemmar, där det finns en ordförande eller vice ordförande och två medlemmar som är förtrogna med studier, så kallade intressemedlemmar. Det är inte möjligt att bevara den nuvarande sammansättningen vid avgörande på grund av att intressemedlemmarna

är i majoritet, och av ekonomiska och organisatoriska skäl är det inte ändamålsenligt att utvidga sammansättningen vid avgörande.

Behörighetsvillkoren för överdirektören, direktörerna, ordförandena med uppdraget som bisyssla och medlemmarna vid besvärsnämnden för social trygghet ska ändras så att kraven på kunnsande omfattar förtrogenhet också med frågor som behandlas vid den nuvarande besvärsnämnden för studiestöd. Ärenden som berör studiestöd och stöd för skolresor omfattas för närvarande inte av det krav på förtrogenhet med socialförsäkringsfrågor som hör till behörighetsvillkoren för medlemmarna vid besvärsnämnden för social trygghet. Enligt behörighetsvillkoren för medlemmarna i besvärsnämnden för social trygghet ska samtliga medlemmar för närvarande vara förtrogna med socialförsäkringsfrågor. Vid besvärsnämnden för social trygghet behandlas också förmånsärenden som inte hör till socialförsäkringssektorn. I och med den föreslagna sammanslagningen kommer nämnden i större utsträckning än för närvarande att behandla frågor med anknytning till utkomstskydd.

4.1.2 Reform av sammansättningen vid avgörande av ärenden som berör undanröjande av beslut

Det föreslås att lagen om besvärsnämnden för social trygghet ska ändras så att också sådana ärenden rörande undanröjande av lagakraftvunna beslut som behandlas vid avdelningen för utkomstskydd för arbetslösa ska avgöras i en sammansättning med tre personer i stället för fem personer, vilket är fallet för närvarande.

4.1.3 Upphävande av bestämmelsen om teknisk anslutning

I propositionen föreslås det att bestämmelsen om teknisk anslutning i speciallagen ska upphävas såsom onödig, eftersom användningen av tekniska gränssnitt regleras i informationshanteringslagen, som är en allmän lag. Den föreslagna regleringen påverkar inte regleringen om rätten att få uppgifter.

4.1.4 Förlängning av giltighetstiden för lagen om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete

Det föreslås att giltighetstiden för lagen om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete ska förlängas med två år.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

4.2.1.1 Sammanslagning av besvärsnämnden för studiestöd med besvärsnämnden för social trygghet

Då besvärsnämnden för studiestöd slås samman med besvärsnämnden för social trygghet ökar behovet av anslag under moment 33.01.07. För år 2026 behövs en anslagsökning på 683 000 euro och för åren 2027–2029 uppgår behovet till 658 000 euro per år. Däremot kommer behovet av anslag under moment 29.01.09 att upphöra.

Sammanslagningen av besvärsnämnden för studiestöd med besvärsnämnden för social trygghet ökar lokaleffektiviteten, eftersom besvärsnämnden för studiestöd inte längre behöver egna lokaler efter reformen. Då det inte längre behövs dubbla lokaler medförs en besparing på ca

70 000 euro per år. Flytten till de lokaler där besvärsnämnden för social trygghet är verksam medför flyttkostnader av engångsnatur.

Sammanslagningen av besvärsnämnden för studiestöd med besvärsnämnden för social trygghet ska genomföras så att verksamheten för avgörande av ärenden inte i och med de ändringar som krävs i sektionssammansättningarna medför större kostnader än vad som krävs vid den nuvarande besvärsnämnden för studiestöd.

Besvärsnämnden för social trygghet har ett eget ärendehanteringssystem. Att slå samman besvärsnämnden för studiestöd med besvärsnämnden för social trygghet är ekonomiskt lönsammare än att besvärsnämnden för studiestöd kvarstår som en separat enhet, eftersom det då skulle behöva skaffas ett eget ärendehanteringssystem till nämnden. Vid besvärsnämnden för social trygghet behandlas många av Folkpensionsanstaltens förmåner, och därför är det kostnadseffektivt att studiestödsförmåner behandlas vid samma besvärsnämnd. Detta kräver nämligen inga betydande ändringar i nämndens ärendehanteringssystem.

4.2.1.2 Reform av sammansättningen vid avgörande av ärenden som berör undanröjande av beslut

Vid besvärsnämnden för social trygghet inleds årligen ca 40 000 ärenden, varav ca 8 000 är ärenden som gäller undanröjande av beslut. Vid avdelningen för utkomstskydd för arbetslösa inleds årligen ca 15 000 ärenden, varav ca 5 000 är ärenden som gäller undanröjande av beslut. En kostnadsbesparing erhålls då arvoden för avgörandena minskar i och med att sammansättningen omfattar tre personer i stället för fem. Denna ändring medför en besparing på ca 50 000 euro per år, och sammanlagt 250 000 euro under en verksamhetsperiod på fem år.

4.2.1.3 Förlängning av giltighetstiden för lagen om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete

Förlängningen av giltighetstiden för lagen om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete påverkar inte statens utgifter i förhållande till året innan.

4.2.2 Konsekvenser för myndigheterna

4.2.2.1 Sammanslagning av besvärsnämnden för studiestöd med besvärsnämnden för social trygghet

Besvärsnämnden för studiestöd ska slås samman med besvärsnämnden för social trygghet, som utgör en självständig bokföringsenhet. I och med sammanslagningen kommer besvärsnämnden att ha ca 139 anställda. Besvärsnämnden för social trygghet är ett självständighet ämbetsverk också i egenskap av arbetsgivare. Besvärsnämnden agerar också för sin egen del som förhandlingsmyndighet inom förvaltningsområdet. Det ändringssökande som berör studiestödsförmåner kommer inte längre att omfattas av undervisnings- och kulturministeriets resultatstyrning, utan av resultatstyrning från social- och hälsovårdsministeriets sida som en del av resultatstyrningen av besvärsnämnden för social trygghet. Undervisnings- och kulturministeriet kommer dock att följa verksamheten vid avgörandet av ärenden till den del det uppdragas behov av lagändringar.

I och med sammanslagningen av besvärsnämnden för studiestöd med besvärsnämnden för social trygghet och genom de ändringar rörande medlemmarnas behörighetsvillkor som föreslås i lagen om besvärsnämnden för social trygghet förtydligas lagstiftningen om besvärsnämnderna.

Propositionen har inga betydande konsekvenser för verkställigheten vid Folkpensionsanstalten.

4.2.2.2 Reform av sammansättningen vid avgörande av ärenden som berör undanröjande av beslut

Vid avdelningen för utkomstskydd för arbetslösa har det årligen inletts ca 15 000 ärenden, varav ca 5 000 varit ärenden som berört undanröjande av beslut. Ärendemängderna ökar fortsättningsvis. På grund av de stora ärendemängderna är det ändamålsenligt att finna metoder för att göra behandlingen av ärendena enklare och smidigare. I och med att ärenden som berör undanröjande av beslut överförs till att avgöras i en sammansättning med tre jurister kommer förfarandena att förenhetligas vid de olika avdelningarna vid besvärnämnden för social trygghet.

4.2.3 Konsekvenser för personalen

Undervisnings- och kulturministeriet inledde hösten 2024 i enlighet med 34 § i lagen om samarbete inom statens ämbetsverk och inrättningar ett utvecklingsprojekt som berör flera förvaltningsområden, för överföring av uppgifterna och personalen från besvärnämnden för studiestöd till besvärnämnden för social trygghet. Parterna avtalade skriftligen om hur samarbetet angående projektet i praktiken ordnas i anslutning till sammanslagningen av besvärnämnderna. De anställda vid besvärnämnden för social trygghet fortsätter med uppgifter som motsvarar dem som de haft hittills, och de anställda vid besvärnämnden för studiestöd överförs till besvärnämnden för social trygghet, till motsvarande uppgifter som de haft hittills. Bestämmelser om saken finns i 5 a och 5 b § i statstjänstemannalagen (750/1994). Då personalen vid besvärnämnden för studiestöd överförs till besvärnämnden för social trygghet är det möjligt att identifiera en mycket liten grupp människor som kan bli föremål för mer betydande förändringar. I praktiken är det fråga om ordföranden och byråsekreteraren vid besvärnämnden för studiestöd, vars befattningsbeskrivning kan påverkas av övergången. Tjänsten som ordförande för besvärnämnden för studiestöd ska med stöd av en övergångsbestämmelse överföras till besvärnämnden för social trygghet. Ordföranden kommer att arbeta som ordförande med uppdraget som huvudsyssla vid besvärnämnden. Föreskrifter om de övriga uppgifter som hör till tjänsten utfärdas i arbetsordningen för besvärnämnden för social trygghet.

4.2.4 Konsekvenser för ändringssökandena

4.2.4.1 Sammanslagning av besvärnämnden för studiestöd med besvärnämnden för social trygghet

Propositionen har inte några nämnvärda konsekvenser för ändringssökandena. Genom att slå samman besvärnämnden för studiestöd med besvärnämnden för social trygghet strävar man efter att trygga skäliga behandlingstider. Också de övriga ändringar som föreslås i fråga om besvärnämnderna i propositionen har som syfte att effektivisera nämndernas verksamhet och därmed indirekt påverka behandlingstiderna. Med tanke på rättsskyddet kan det vara tydligare att ändringssökandet organiseras på ett enhetligt sätt i fråga om Folkpensionsanstaltens utkomstskydd. Sammanslagningen av besvärnämnden för studiestöd med besvärnämnden för social trygghet bereds på förhand, så att sammanslagningen sker smidigt och så att denna administrativa reform inte medför några negativa konsekvenser för ändringssökandenas ställning.

Med beaktande av att besvärnämnden för social trygghet redan för närvarande behandlar många ärenden gällande förmåner som också studerande beviljas, kan sammanslagningen av

besvärsnämnderna och den sakkunskap som därigenom överförs ha en positiv inverkan på beaktandet av studerandenas utkomst som helhet i samband med ändringssökandet.

Propositionen har inte några direkta konsekvenser för jämställdheten mellan könen. Det finns inte heller några tydligt identifierbara indirekta konsekvenser för jämställdheten mellan könen. De som fick studiestöd under läsåret 2023/2024 var i genomsnitt 22 år gamla och kvinnornas andel var 57 % (Folkpensionsanstaltens statistik över studieförmåner 2023/24, helda.helsinki.fi). Det finns inte tillgång till uppgifter om könsfördelningen bland dem som sökt ändring i beslut om studieförmåner. Det kan förmodas att de positiva konsekvenser som eventuellt följer för ändringssökandena är positiva eller neutrala oavsett kön.

Den gällande lagen om besvärsnämnden för studiestöd innehåller inga bestämmelser om bindningar hos nämndens medlemmar. Bestämmelser om skyldigheten för nämndens medlemmar att anmäla uppgifter om sina bindningar som eventuellt kan påverka skötseln av deras uppgifter trädde i kraft den 1 januari 2018 i fråga om besvärsnämnden för social trygghet, besvärsnämnden för olycksfallsärenden och besvärsnämnden för arbetspensionsärenden, då bestämmelser om saken fogades till lagarna om respektive nämnd. Syftet med bestämmelserna är att säkerställa medlemmarnas opartiskhet och oberoende samt att öka förtroendet för besvärmyndigheterna.

Enligt 3 § 6 mom. i lagen om besvärsnämnden för social trygghet ska den som föreslås bli medlem i besvärsnämnden innan den utnämns till uppdraget lämna social- och hälsovårdsministeriet en sådan redogörelse för sina bindningar som avses i 8 a § 1 mom. i statstjänstemannalagen (750/1994). Den som har utnämnts till medlem ska dessutom sända redogörelsen för kännedom till besvärsnämnden. Sker det förändringar i bindningarna under uppdraget ska medlemmen utan dröjsmål anmäla detta till social- och hälsovårdsministeriet och till besvärsnämnden. En medlem ska även i andra fall lämna motsvarande redogörelse, om social- och hälsovårdsministeriet eller besvärsnämnden begär en sådan. Enligt 3 § 7 mom. i lagen finns bestämmelser om registrering av uppgifter som gäller bindningar i lagen om ett register över bindningar och bisysslor (507/2023).

I och med lagändringarna kommer det som för närvarande bestäms om bindningar att gälla också de medlemmar som avgör ärenden som berör studiestöd och stöd för skolresor. Lagändringarna är ägnade att öka ändringssökandenas och övriga medborgares förtroende för ändringssökandet. Bestämmelser om skyldigheten för nämndens medlemmar att anmäla uppgifter om sina bindningar som eventuellt kan påverka skötseln av deras uppgifter trädde i kraft den 1 januari 2018 i fråga om besvärsnämnden för social trygghet, besvärsnämnden för olycksfallsärenden och besvärsnämnden för arbetspensionsärenden, då bestämmelser om saken fogades till lagarna om respektive nämnd.

4.2.4.2 Reform av sammansättningen vid avgörande av ärenden som berör undanröjande av beslut

Den föreslagna ändringen har inga konsekvenser för ändringssökandena. Om besvärsnämnden för social trygghet på ansökan av Folkpensionsanstalten eller parten undanröjer ett lagakraftvunnet beslut av Folkpensionsanstalten, återsänds ärendet till Folkpensionsanstalten för ny behandling. Vid behandlingen av en ansökan om undanröjande av ett beslut tar besvärsnämnden för social trygghet ställning bara till huruvida de i lag angivna villkoren för undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut uppfylls. I dessa ärenden träffar besvärsnämnden för social trygghet alltså inte något avgörande i sak beträffande förmånen och tar inte heller i övrigt ställning till förutsättningarna för beviljande av förmånen.

En sektion med tre juristmedlemmar är kompetent att bedöma huruvida det föreligger förutsättningar för undanröjande av ett beslut. Ärenden som gäller undanröjande av beslut har vid försäkringsdomstolen behandlats i en sammansättning med tre jurister sedan år 2003, och vid Samus socialförsäkringsavdelning och sjukförsäkringsavdelning sedan år 2018. På basis av den erfarenhet som erhållits vid försäkringsdomstolen och besvärsnämnden för social trygghet kan man konstatera att ansökningar om undanröjande kan avgöras tillräckligt väl och utan att parternas rättsskydd äventyras i en sammansättning med tre jurister.

Efter att ett lagakraftvunnet beslut har undanröjts meddelar Folkpensionsanstalten efter att ha hört parterna ett nytt beslut om huruvida de i lag angivna villkoren för erhållande av förmånen uppfylls. Parten kan överklaga Folkpensionsanstaltens nya beslut hos besvärsnämnden för social trygghet. Besvärsnämnden för social trygghet behandlar besvärärendet i den sammansättning som föreskrivs i lag. Vid behandlingen av ett ärende som gäller utkomstskydd för arbetslösa eller ett därmed jämförligt ärende omfattar sammansättningen sektionens ordförande och som övriga medlemmar två juristmedlemmar samt två medlemmar med kännedom om förhållandena i arbetslivet och på arbetsmarknaden.

Det är motiverat att medlemmar med kännedom om förhållandena i arbetslivet och på arbetsmarknaden deltar i ärendenas behandling i detta skede, då förmånslagarnas materiella bestämmelser tillämpas. Den föreslagna ändringen kan förväntas förbättra parternas rättsskydd, eftersom det särskilda kunnandet hos dessa medlemmar som representerar kännedom om förhållandena i arbetslivet och på arbetsmarknaden effektivare än förut kan riktas till behandlingen av sådana besvärärenden där detta kunnande kan påverka avgörandet av ärendet.

4.2.5 Konsekvenser för hushållen

Genom att giltighetstiden för lagen om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete förlängs är det även i fortsättningen möjligt för den som får sjuk- eller invalidpension att lämna sin pension vilande på grund av arbetsinkomster.

5 Alternativa handlingsvägar

När det gäller besvärsnämnden för studiestöd har det inte vid beredningen av undervisnings- och kulturministeriets projekt Bildningsförvaltningen 2023 lagts fram några andra handlingsvägar än att nämnden slås samman med besvärsnämnden för social trygghet som underlyder social- och hälsovårdsministeriet. I enlighet med bildningsförvaltningsprojektets målsättningar är det motiverat att besvärsnämnden för studiestöd slås samman med besvärsnämnden för social trygghet. Om man redan i ett tidigare skede skulle ha beslutat att besvärsnämnden för studiestöd ska hållas åtskild från besvärsnämnden för social trygghet, borde det skaffas ett eget ärendehanteringssystem för nämnden, för att informationshanteringslagens krav ska uppfyllas. Ur ekonomisk synvinkel är det inte heller ändamålsenligt att skaffa ett eget ärendehanteringssystem för nämnden eller att bibehålla egna verksamhetslokaler för den.

6 Remissvar

Utkastet till regeringsproposition publicerades den 2 maj 2025 i e-tjänsten för utlåtanden. Svarstiden löpte fram till den 13 juni 2025.

Sammanlagt inkom 18 utlåtanden. Utlåtanden gavs av Akava rf, Finlands näringsliv EK, Pensionsförsäkringscentralen, Finanssiala ry, Folkpensionsanstalten, Kommun- och välfärdsområdesarbetsgivarna KT, Undervisnings- och kulturministeriet, Besvärsnämnden för social trygghet, STTK rf, Finlands Yrkesstuderandes Förbund - SAKKI rf, Finlands

Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Finlands Gymnasistförbund rf, Finlands studerandekårens förbund - SAMOK rf, Finlands studentkårers förbund FSF rf, Företagarna i Finland rf, Arbetspensionsförsäkrarna TELA ry och Vaasan yliopiston ylioppilaskunta. En av dem som gav ett utlåtande var en medborgare.

Alla som gett utlåtanden förordade sammanslagningen av besvärsnämnden för studiestöd med besvärsnämnden för social trygghet, eller så hade de inget att yttra om saken. SAKKI rf förordar preliminärt sammanslagningen eftersom ändringen stärker studiestödets ställning som en del av studerandenas sociala trygghet. Bl.a. SAKKI rf, SAMOK rf och FSF fäste vikt vid att sakkännenheten om studieförmåner bevaras i samband med ändringssökandet. SAKKI rf, SAMOK rf och Vaasan yliopiston ylioppilaskunta yttrade sig också om behandlingstidernas skälighet. Enligt SAMOK rf kan sammanslagningen förbättra studerandenas rättsskydd. FFC förordar delvis förslagen i utkastet till regeringsproposition, men föreslår en ändring enligt vilken besvär som berör studiesociala förmåner ska behandlas vid en separat sektion i besvärsnämnden för social trygghet, till vilken det ska utses minst en medlem som representerar studerandena, eller alternativt att dessa besvär ska behandlas i en juridisk sammansättning med fem medlemmar. FSF rf anser att största delen av de besvär som berör studiestöd är av juridisk karaktär och därmed kan behandlas i en juridisk sektion med tre medlemmar. FSF framför dock i sitt utlåtande att en medicinsk bedömning av situationen och kännedom om förmånstagarnas förhållanden är av betydelse i samband med vissa av de beslut som berör studiestöd och de besvär som anförs över besluten. Till följd av remissvaren har regeringspropositionens motivering kompletterats till vissa delar, bland annat genom att det har förts fram att det ska vara möjligt att byta ut en juristmedlem mot en läkarmedlem i en sammansättning med tre medlemmar i besvärsnämnden för social trygghet. Dessutom förtydligades motiveringen till den del det gäller varför det inte är möjligt att så kallade lekman- eller intressemedlemmar är i majoritet i sammansättningen vid avgörande. FSF lade i sitt utlåtande också fram ett önskemål om att medlemmarnas krav på förtrogenhet med socialförsäkringsfrågor i lagens motiveringstext ska formuleras så att medlemmarna förutsätts ha substanskännenheten också om studiesociala förmåner. Dessutom önskar FSF att det ska föras en diskussion om studentföreningarnas beredskap och möjligheter att utse kandidater till medlemmar som representerar förmånstagarna i besvärsnämnden. Undervisnings- och kulturministeriet betonade i sitt utlåtande att sakkännenheten om studiestödssystemet och utbildningssystemet ska tryggas i samband med sökandet av ändring i ärenden som berör studieförmåner och att besvärens behandlingstider ska vara skäliga.

I samband med lagberedningen har man strävat efter att säkerställa att sakkännenheten om studieförmåner överförs genom att ändra kraven på förtrogenhet med socialförsäkringsfrågor och bland annat i regeringspropositionens motivering konstatera att sakkännenheten om studieförmåner kan betonas vid utnämningen av nya juristmedlemmar efter sammanslagningen. Med tanke på verksamheten vid besvärsnämnden torde det dock inte vara ändamålsenligt att förutsätta att det krävs att varje medlem som utses till nämnden i utnämningsskedet har djup substanskännenheten om samtliga förmåner som behandlas vid besvärsnämnden. Justitiekanslern har nyligen i sitt beslut (OKV/2739/70/2024-OKV-6, 30.5.2025) tagit ställning till beredningen av utnämningen av medlemmar till besvärsnämnderna för ärenden som berör utkomstskydd, beträffande praxisen för val av vice ordförande, läkarmedlemmar och juristmedlemmar i nämnderna. Social- och hälsovårdsministeriet har ombetts underrätta om sina åtgärder senast den 30 september 2025.

Besvärsnämnden för social trygghet förordar sammanslagningen och anser att den är nödvändig, men uppmärksammar några detaljer i propositionen. I propositionsutkastet hade antalet ordförande med uppdraget som huvudsyssla vid besvärsnämnden för social trygghet inte ändrats annat än genom en övergångsbestämmelse. I och med remissvaren gjordes till denna del en

omprövning av propositionen, och det ansågs föreligga behov av att ändra 2 § 1 mom. i lagen om besvärsnämnden för social trygghet så att det anges att det i fortsättningen finns högst fyra ordförande med uppdraget som huvudsyssla i stället för tre. I det propositionsutkast som sändes på remiss hade det inte föreslagits någon ändring av den nämnda paragrafen. På grundval av de kommentarer som framfördes vid laggranskningen efter remissförfarandet lades det fram ett förslag om behörighetsvillkoren också för andra ordförande med uppdraget som huvudsyssla.

Största delen av dem som gav utlåtanden tog inte ställning till förslaget om att ansökningar om undanröjande av beslut om utkomstskydd för arbetslösa ska behandlas i en sammansättning med tre medlemmar. FFC och KT förordar ändringen i sina utlåtanden. EK förordar ändringen i övrigt, men anser att sådana ansökningar om undanröjande vars avgörande kräver genuin juridisk bedömning fortsättningsvis borde behandlas i en sammansättning med fem medlemmar.

Arbetspensionsförsäkrarna TELA ry förordar förlängningen av giltighetstiden för lagen om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete. Förlängningen av giltighetstiden fram till utgången av år 2026 ger dock enligt TELA inte arbetspensionsförsäkrarna tillräckligt med tid att förbereda sig på ändringarna för verkställighetens del. TELA anser att giltighetstiden bör förlängas med minst två år, fram till utgången av år 2027. Även Akava rf, FFC rf och STTK rf förordar att lagens giltighetstid förlängs men anser att en ettårig förlängning är otillräcklig. Också Folkpensionsanstalten anser att det med tanke på verkställigheten inte är möjligt att vid ingången av år 2027 införa den nya modell som ska ersätta lagen om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete. Pensionsförsäkringscentralen anser likaså att lagens giltighetstid bör förlängas till utgången av år 2027, och att det bör reserveras minst ett och ett halvt eller ännu hellre två år för att precisera och genomföra ändringen av datasystemet. Kommun- och välfärdsområdesarbetsgivarna KT anser att den lösning som föreslås i regeringens proposition kan understödjas och är motiverad. EK förordar å sin sida inte en förlängning av giltighetstiden för lagen om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete, eftersom EK anser att lagen inte har tillämpats i enlighet med vad som bestämts. Efter remissförfarandet beslutade man att giltighetstiden för lagen om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete ska förlängas fram till dess att den nya regleringen träder i kraft. Lagens giltighetstid förlängs därmed fram till utgången av år 2027.

7 Specialmotivering

7.1 Lagen om besvärsnämnden för social trygghet

2 §. *Besvärsnämndens medlemmar.* I paragrafens 1 mom. bestäms det att rättskipningsverksamheten i besvärsnämndens sektioner leds av tre ordförande med uppdraget som huvudsyssla och högst fyra ordförande med uppdraget som bisyssla. Överdirektören och direktörerna för besvärsnämnden är ordförande med uppdraget som huvudsyssla. Besvärsnämndens överdirektör och två direktörer arbetar därmed som besvärsnämndens ordförande med uppdraget som huvudsyssla. Tjänsten för den ordförande för besvärsnämnden för studiestöd som har uppdraget som huvudsyssla ska genom en övergångsbestämmelse överföras till besvärsnämnden för social trygghet, och bli ordförande med uppdraget som huvudsyssla där. Föreskrifter om de övriga uppgifter som hör till tjänsten utfärdas i besvärsnämndens arbetsordning. Vid besvärsnämnden kommer det därmed att finnas fyra ordförande med uppdraget som huvudsyssla, och det finns anledning att ändra 2 § 1 mom. i lagen om besvärsnämnden för social trygghet, så att det anges att det finns högst fyra ordförande med uppdraget som huvudsyssla. Momentet ändras så att det svarar mot den förändrade situationen också så att även andra än besvärsnämndens överdirektör och direktörer i fortsättningen kan vara ordförande med uppdraget som huvudsyssla. Besvärsnämndens överdirektör och direktörer kommer att vara ordförande med uppdraget som huvudsyssla vid

besvärnämnden, och därutöver kan besvärnämnden även ha övriga ordförande med uppdraget som huvudsyssla. Den föreslagna ändringen gör det möjligt att genom en övergångsbestämmelse överföra ordföranden för den nuvarande besvärnämnden för studiestöd till besvärnämnden för social trygghet som ordförande med uppdraget som huvudsyssla.

3 §. Medlemmarnas behörighet och utnämning av dem. Denna paragraf innehåller bestämmelser om behörigheten för och utnämningen av besvärnämndens medlemmar. Enligt paragrafen finns bestämmelser om behörigheten för besvärnämndens ordförande med uppdraget som huvudsyssla i 4 §. I 4 § finns dock i själva verket bestämmelser om behörighetsvillkoren för överdirektören och direktörerna. Det föreslås att 1 mom. ändras så att det i första meningen anges att det finns bestämmelser om behörigheten för besvärnämndens överdirektör och direktörer i 4 §. Dessutom föreslås det att 1 mom. ändras så att momentet innehåller bestämmelser om behörighetsvillkoren också för besvärnämndens övriga ordförande med uppdraget som huvudsyssla. I och med denna ändring gäller samma behörighetsvillkor för övriga ordförande med uppdraget som huvudsyssla som för ordförande med uppdraget som bisyssla. Det föreslås att paragrafens 1 och 2 mom. dessutom ändras så att det krävs att medlemmarna är förtrogna med socialförsäkrings- och utkomstskyddsfrågor. För närvarande utgörs behörighetsvillkoret av förtrogenhet med socialförsäkringsfrågor. Avsikten är inte att genom ändringen skärpa behörighetsvillkoren för medlemmarna, utan att ta hänsyn till sammanslagningen av besvärnämnden för studiestöd med besvärnämnden för social trygghet och den utvidgning av verksamhetsområdet som följer därav. Enligt paragrafens 1 mom. ska besvärnämndens ordförande med uppdraget som bisyssla ha avlagt examen som ger behörighet för domartjänst samt vara förtrogna med socialförsäkringsfrågor och med de förmånssystem som behandlas i besvärnämnden. Det föreslås att 1 mom. ändras så att besvärnämndens övriga ordförande med uppdraget som huvudsyssla och nämndens ordförande med uppdraget som bisyssla ska ha avlagt examen som ger behörighet för domartjänst samt vara förtrogna med socialförsäkringsfrågor, utkomstskyddsfrågor och de förmånssystem som behandlas i besvärnämnden. Enligt paragrafens 2 mom. ska de övriga medlemmarna i besvärnämnden vara förtrogna med socialförsäkringsfrågor och juristmedlemmarna ska dessutom ha avlagt examen som ger behörighet för domartjänst. Det föreslås att 2 mom. ändras så att besvärnämndens övriga medlemmar ska vara förtrogna med socialförsäkringsfrågor och utkomstskyddsfrågor, och juristmedlemmarna ska dessutom ha avlagt examen som ger behörighet för domartjänst. I och med att besvärnämnden för studiestöd slås samman med besvärnämnden för social trygghet är det naturligt att i fråga om eventuella nya juristmedlemmar som utses till nämnden betona förtrogenheten med studiestödsförmåner i samband med bedömningen av förtrogenheten med socialförsäkrings- och utkomstskyddsfrågor som helhet.

4 §. Utnämning av samt uppgifter och behörighetsvillkor för överdirektören och direktörerna. I paragrafens 3 mom. finns bestämmelser om behörighetsvillkoren för överdirektören och direktörerna. Behörighetsvillkoren ändras på motsvarande sätt som för övriga medlemmar, så att det krävs förtrogenhet med socialförsäkrings- och utkomstskyddsfrågor. De övriga behörighetsvillkoren bibehålls oförändrade. Avsikten är inte att genom ändringen skärpa behörighetsvillkoren för medlemmarna, utan att ta hänsyn till sammanslagningen av besvärnämnden för studiestöd med besvärnämnden för social trygghet och den utvidgning av verksamhetsområdet som följer därav. Därmed ändras den första meningen i paragrafens 3 mom. så att det anges att överdirektören och direktörerna ska ha avlagt examen som medför behörighet för domartjänst samt vara förtrogna med socialförsäkrings- och utkomstskyddsfrågor och med de förmånssystem som behandlas i besvärnämnden.

9 a §. Juridisk sammansättning vid avgörande med fem medlemmar. I 2 mom. 1 punkten i paragrafen bestäms det att ett ärende behandlas i en juridisk sammansättning vid avgörande med

fem medlemmar när det är fråga om ett ärende som gäller utkomstskydd för arbetslösa, där avgörandet av ärendet inte i väsentlig grad baserar sig på en medicinsk bedömning. Det föreslås att 1 punkten i momentet ändras så att ett ärende behandlas i en juridisk sammansättning vid avgörande med fem medlemmar när det är fråga om ett besvär ärende som gäller utkomstskydd för arbetslösa, där avgörandet av ärendet inte i väsentlig grad baserar sig på en medicinsk bedömning. Denna ändring behövs för att också de ärenden rörande undanröjande av lagakraftvunna beslut som behandlas vid avdelningen för utkomstskydd för arbetslösa ska kunna avgöras i en sammansättning med tre personer i stället för fem personer, såsom för närvarande. Vid de övriga avdelningarna vid besvärsnämnden för social trygghet har man redan infört sammansättningar med tre personer. Det har konstaterats att en sammansättning med tre personer är tillräcklig för att ärenden som berör undanröjande av beslut ska bli korrekt behandlade. En sammansättning med fem personer är inte nödvändig med tanke på tillgodoseendet av ändringssökandens rättsskydd, och medför inte heller något annat tilläggsvärde för behandlingen av ärenden som berör undanröjande av beslut. Denna ändring förenhetligar verksamhetsmodellerna vid de olika avdelningarna vid besvärsnämnden för social trygghet till en enda ändamålsenlig helhet. Dessutom kan det särskilda kunnandet hos de medlemmar vid avdelningen för utkomstskydd för arbetslösa som representerar kännedom om förhållandena i arbetslivet och på arbetsmarknaden genom denna ändring effektivare än förut riktas till behandlingen av sådana besvär ärenden där medicinskt kunnande eller kännedom om förhållandena i arbetslivet och på arbetsmarknaden är av betydelse.

17 §. Rätt att få uppgifter och handräckning. Det föreslås att paragrafens 2 mom. ska upphävas, eftersom informationshanteringslagen såsom allmän lag innehåller bestämmelser om användning av tekniska gränssnitt, och bestämmelsen om teknisk anslutning därmed är onödig. Upphävandet av bestämmelsen påverkar inte bestämmelserna om rätten att få uppgifter, utan är av teknisk natur.

7.2 Lagen om studiestöd

29 §. Ändringssökande. Paragrafen innehåller bestämmelser om sökande av ändring. I propositionen föreslås det att namnet på besvärsnämnden för studiestöd ska ändras till besvärsnämnden för social trygghet i paragrafen. Enligt propositionen ska verksamheten vid besvärsnämnden för studiestöd upphöra och de ärenden som gäller sökande av ändring i beslut om studiestödsförmåner ska den 1 januari 2026 överföras för behandling och avgörande till besvärsnämnden för social trygghet. I övrigt motsvarar paragrafen den gällande lagstiftningen.

30 a §. Besvär som inkommit för sent. Paragrafen innehåller bestämmelser om besvär som inkommit för sent. I propositionen föreslås det att namnet på besvärsnämnden för studiestöd ska ändras till besvärsnämnden för social trygghet i paragrafen. Enligt propositionen ska verksamheten vid besvärsnämnden för studiestöd upphöra och de ärenden som gäller sökande av ändring i beslut om studiestödsförmåner ska den 1 januari 2026 överföras för behandling och avgörande till besvärsnämnden för social trygghet. I övrigt motsvarar paragrafen den gällande lagstiftningen.

31 §. Undanröjande av beslut. Paragrafen innehåller bestämmelser om undanröjande av beslut. I propositionen föreslås det att namnet på besvärsnämnden för studiestöd, som nämns i 1, 2 och 5 mom., ska ändras till besvärsnämnden för social trygghet i paragrafen. Enligt propositionen ska verksamheten vid besvärsnämnden för studiestöd upphöra och de ärenden som gäller sökande av ändring i beslut om studiestödsförmåner ska den 1 januari 2026 överföras för behandling och avgörande till besvärsnämnden för social trygghet. Dessutom föreslås det att omnämmandet av studiestödsnämnden ska strykas ur paragrafens 1 mom. såsom onödigt, eftersom studiestödsnämndens verksamhet har upphört den 1 januari 2018. Dessutom ändras

ordalydelsen i den informativa hänvisningen rörande ändringssökande i paragrafens 5 mom. så att den blir förenlig med de gällande lagberedningsanvisningarna. I övrigt motsvarar paragrafen den gällande lagstiftningen.

7.3 Lagen om stöd för skolresor

9 §. Ändringssökande. Paragrafen innehåller bestämmelser om sökande av ändring. I propositionen föreslås det att namnet på besvärsnämnden för studiestöd ska ändras till besvärsnämnden för social trygghet i paragrafen. Enligt propositionen ska verksamheten vid besvärsnämnden för studiestöd upphöra och de ärenden som gäller sökande av ändring i beslut om studiestödsförmåner och stöd för skolresor ska den 1 januari 2026 överföras för behandling och avgörande till besvärsnämnden för social trygghet. Paragrafens hänvisning till förvaltningsprocesslagen ändras så att den blir förenlig med den gällande lagstiftningen och dess ordalydelse moderniseras samtidigt så att den blir förenlig med de gällande lagberedningsanvisningarna. I övrigt motsvarar paragrafen den gällande lagstiftningen.

7.4 Lagen om ämbetsverken inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde

1 §. Ämbetsverk inom ministeriets förvaltningsområde. I paragrafens 1 mom. finns en förteckning över ämbetsverken inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde. I och med att besvärsnämnden för studiestöd den 1 januari 2026 överförs till social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde, föreslås det att 6 punkten i förteckningen, som gäller besvärsnämnden för studiestöd, ska strykas. I övrigt bibehålls paragrafen oförändrad.

7.5 Lagen om främjande av sjukpensionärens återgång i arbete

12 §. Ikraftträdande. Lagen har varit i kraft som en tidsbestämd lag från ingången av år 2010, och dess giltighetstid har förlängts till utgången av år 2025. Det föreslås att den tidsbestämda lagens giltighetstid förlängs från ingången av år 2026 till utgången av år 2027.

8 Ikraftträdande

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2026. Den ändring som berör förlängningen av giltighetstiden för lagen om främjande av sjukpensionärens återgång i arbete bör dock träda i kraft innan den aktuella lagens giltighetstid löper ut den 31 december 2025.

Vad som någon annanstans i lag föreskrivs om besvärsnämnden för studiestöd gäller i fortsättningen besvärsnämnden för social trygghet. De ärenden som är under behandling vid besvärsnämnden för studiestöd överförs till besvärsnämnden för social trygghet för behandling och avgörande.

Mandattiden för besvärsnämnden för studiestöd löper ut vid ikraftträdandet av denna lag.

Mandattiden för vice ordförande för besvärsnämnden för studiestöd samt för nämndens övriga medlemmar och suppleanter löper ut vid ikraftträdandet av denna lag.

Tjänsten som ordförande för besvärsnämnden för studiestöd överförs till besvärsnämnden för social trygghet och ordföranden har uppdraget som huvudsyssla så som avses i lagen om besvärsnämnden för social trygghet.

Vid ikraftträdandet av denna lag tillämpas på utnämnda medlemmar i besvärsnämnden för social trygghet de behörighetsvillkor som gäller vid ikraftträdandet.

De ändringar av behörighetsvillkoren som föreslagits i lagen om besvärnämnden för social trygghet gäller medlemmar som utses i besvärnämnden först efter lagens ikraftträdande.

9 Verkställighet och uppföljning

Genomförandet av lagändringarna följs upp i nära samarbete mellan social- och hälsovårdsministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, besvärnämnden för social trygghet och Folkpensionsanstalten. Social- och hälsovårdsministeriet följer verksamheten vid besvärnämnden också såsom ansvarig för resultatstyrningen.

10 Förhållande till andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för år 2026 och avses bli behandlad i samband med den. Då besvärnämnden för studiestöd slås samman med besvärnämnden för social trygghet ökar behovet av anslag under moment 33.01.07. För år 2026 behövs en anslagsökning på 683 000 euro och för åren 2027–2029 uppgår behovet till 658 000 euro per år. Beloppet överförs från moment 29.01.09.

11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

11.1 Sammanslagning av besvärnämnden för studiestöd med besvärnämnden för social trygghet

Enligt 6 § i grundlagen är alla lika inför lagen. Ingen får utan godtagbart skäl särbehandlas på grund av kön, ålder, ursprung, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd eller handikapp eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person. Jämlikhetsbestämmelsen riktar sig också till lagstiftaren. Genom de föreslagna bestämmelserna försätts ändringssökandena inte i olika ställning, utan med hjälp av dem strävar man efter att främja lika möjligheter till ändringssökande för alla.

Enligt 21 § 1 mom. i grundlagen har var och en rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol som är behörig enligt lag samt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid en domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan. Grundlagsutskottet har uppmärksammat att de grundläggande rättigheterna att få en rättvis rättegång och att få sin sak behandlad utan dröjsmål är viktiga hörnstenar i rättsstaten (GrUU 29/2014 rd). De föreslagna bestämmelserna tryggar partens rätt att enligt 21 § 1 mom. i grundlagen och artikel 6.1 i Europakonventionen få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid en domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan.

I 21 § 2 mom. i grundlagen tryggas rätten att få ett motiverat beslut och rätten till myndighetsförfarande som är förenligt med god förvaltning. Bestämmelser om grunderna för god förvaltning finns i förvaltningslagen (434/2003), där det i 7 § anges att möjligheterna att utträta ärenden och behandlingen av ärenden hos en myndighet om möjligt ska ordnas så att den som vänder sig till förvaltningen får behörig service och så att myndigheten kan sköta sin uppgift med gott resultat. Bestämmelserna i fråga förpliktar de ordförande som svarar för verksamheten vid nämnden att ordna dess verksamhet så att det blir möjligt att tillgodose ändringssökandenas rättsskydd med hjälp av tydliga verksamhetsmetoder.

Enligt 22 § i grundlagen ska det allmänna se till att de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna tillgodoses, också genom aktiva åtgärder, såsom genom att stifta lagar och allokera ekonomiska resurser. Enligt 68 § 1 mom. i grundlagen svarar varje

ministerium inom sitt ansvarsområde för beredningen av de ärenden som hör till statsrådet och för att förvaltningen fungerar som sig bör. Social- och hälsovårdsministeriet svarar för att sökandet av ändring i ärenden som berör social trygghet fungerar väl och för att besvärnsnämnden är välfungerande.

Grundlagsutskottet har inte ansett att det med tanke på den oavhängighet som krävs enligt 21 § 1 mom. i grundlagen finns något hinder för att ett beslutsfattande organ till en del är intressebaserat (GrUU 35/2001 rd, GrUU 22/1997 rd), men dess vedertagna uppfattning är att det inte är förenligt med kravet på oavhängighet att intressebaserade ledamöter bildar en majoritet i organet (GrUU 22/2005 rd, GrUU 25/2004 rd, GrUU 55/2002 rd). För att propositionen ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning har utskottet förutsatt att lagförslagen formuleras så att intressebaserade ledamöter inte bildar en majoritet i en beslutför sammansättning. (GrUU 14/2016 rd). Sammanslagningen av besvärnsnämnden för studiestöd med besvärnsnämnden för social trygghet innebär till denna del att studiestödsärenden inte längre kommer att avgöras i en sammansättning där intressemedlemmar är i majoritet.

11.2 Reform av sammansättningen vid avgörande av ärenden som berör undanröjande av beslut

Enligt grundlagsutskottets ställningstagande (GrUU 2/2006 rd) är bestämmelserna om domstolarnas sammansättning och beslutförhet av betydelse framför allt med tanke på det rättsskydd som avses i 21 § i grundlagen. Grundlagsutskottet har i sina tidigare utlåtanden i allmänhet ansett att rättsskyddet kräver att fullföljdsdomstolarna är kollegiala, eftersom en sammansättning med fler ledamöter sannolikt främjar en allsidigare bedömning av ärendena och därmed förbättrar rättsskyddet. Med tanke på rättsskyddet är det också av betydelse hur snabbt ärendena behandlas. Då det krav som ställs på en beslutför sammansättning lindras utan att behandlingens korrekthet äventyras blir det möjligt att rikta in domstolens resurser och att effektivera verksamheten för avgörande av ärenden, så att ärendena blir behandlade utan ogrundat dröjsmål, på det sätt som grundlagen kräver.

I ärenden som berör undanröjande av beslut prövar besvärnsnämnden för social trygghet huruvida utredningen har varit felaktig eller bristfällig med avseende på beslutsfattandet och huruvida beslutet uppenbart står i strid med lag. I detta skede av processen behövs inte den särskilda kännedomen hos de medlemmar som har kännedom om förhållandena i arbetslivet och på arbetsmarknaden. Då det finns tre sakkunnigjurister som behandlar ärenden som berör undanröjande av beslut, är mängden sakkunskap och personer tillräcklig för att ärendena ska bli korrekt behandlade.

11.3 Slutsatser

Regeringen anser att propositionen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om besvärsnämnden för social trygghet

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om besvärsnämnden för social trygghet (1299/2006) 17 § 2 mom., sådant det lyder i lag 198/2011, och
ändras 2 § 1 mom., 3 § 1 och 2 mom., 4 § 3 mom. och 9 a § 2 mom. 1 punkten, sådana de lyder i lag 794/2017, som följer:

2 §

Besvärsnämndens medlemmar

Rättskipningsverksamheten i besvärsnämndens sektioner leds av högst fyra ordförande med uppdraget som huvudsyssla och högst fyra ordförande med uppdraget som bisyssla. Överdirektören och direktörerna för besvärsnämnden är ordförande med uppdraget som huvudsyssla. Besvärsnämnden kan ha även andra ordförande med uppdraget som huvudsyssla.

---

3 §

Medlemmarnas behörighet och utnämning av dem

Bestämmelser om behörigheten för besvärsnämndens överdirektör och direktörer finns i 4 §. Besvärsnämndens övriga ordförande med uppdraget som huvudsyssla och nämndens ordförande med uppdraget som bisyssla ska ha avlagt examen som ger behörighet för domartjänst samt vara förtrogna med socialförsäkringsfrågor, utkomstskyddsfrågor och med de förmånssystem som behandlas i besvärsnämnden.

Besvärsnämndens övriga medlemmar ska vara förtrogna med socialförsäkringsfrågor och utkomstskyddsfrågor och juristmedlemmarna ska dessutom ha avlagt examen som ger behörighet för domartjänst.

---

4 §

Utnämning av samt uppgifter och behörighetsvillkor för överdirektören och direktörerna

Överdirektören och direktörerna ska ha avlagt examen som medför behörighet för domartjänst samt vara förtrogna med socialförsäkringsfrågor, utkomstskyddsfrågor och med de förmånssystem som behandlas i besvärsnämnden. Vidare ska de ha i praktiken visad ledarförmåga. Överdirektören ska dessutom ha erfarenhet av tjänstgöring som chef.

9 a §

Juridisk sammansättning vid avgörande med fem medlemmar

Ett ärende behandlas i en juridisk sammansättning vid avgörande med fem medlemmar, när det är fråga om

1) ett besvärssärende som gäller utkomstskydd för arbetslösa, där avgörandet av ärendet inte i väsentlig grad baserar sig på en medicinsk bedömning,

---

Denna lag träder i kraft den _____ 20 ____ .

Vad som någon annanstans i lag föreskrivs om besvärsnämnden för studiestöd gäller efter ikraftträdandet av denna lag besvärsnämnden för social trygghet.

Ärenden som är anhängiga vid besvärsnämnden för studiestöd vid ikraftträdandet av denna lag överförs till besvärsnämnden för social trygghet för behandling och avgörande i enlighet med bestämmelserna i denna lag.

Mandattiden för besvärsnämnden för studiestöd löper ut vid ikraftträdandet av denna lag.

Mandattiden för vice ordförande för besvärsnämnden för studiestöd samt för nämndens övriga medlemmar och suppleanter löper ut vid ikraftträdandet av denna lag.

Tjänsten som ordförande för besvärsnämnden för studiestöd överförs till besvärsnämnden för social trygghet och ordföranden är den ordförande med uppdraget som huvudsyssla som avses i lagen om besvärsnämnden för social trygghet.

De som vid ikraftträdandet av denna lag är utnämnda till en tjänst som överdirektör eller direktör är fortfarande behöriga för sin tjänst.

På dem som vid ikraftträdandet av denna lag är utnämnda medlemmar i besvärsnämnden för social trygghet tillämpas de behörighetsvillkor som gällde vid ikraftträdandet.

2.

Lag

om upphävande av lagen om besvärsnämnden för studiestöd

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

Genom denna lag upphävs lagen om besvärsnämnden för studiestöd (1080/2012).

Denna lag träder i kraft den 20 . 2 §
_____

3.

Lag

om ändring av lagen om studiestöd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om studiestöd (65/1994) 29 § 1 mom., 30 a § och 31 § 1, 2 och 5 mom.,
sådana de lyder, 29 § 1 mom. och 30 a § i lag 341/1997, 31 § 1 mom. i lag 960/2017 och 31
§ 2 och 5 mom. i lag 559/2017, som följer:

29 §

Ändringssökande

Den som är missnöjd med ett beslut som gäller studiestödsförmån får söka ändring i beslutet hos besvärsnämnden för social trygghet och den som är missnöjd med besvärsnämndens beslut får söka ändring hos försäkringsdomstolen. I försäkringsdomstolens beslut får ändring inte sökas genom besvär.

---

30 a §

Besvär som inkommit för sent

Har besvär som anförs hos besvärsnämnden för social trygghet eller försäkringsdomstolen kommit in efter utgången av den tid som nämns i 29 §, kan besvärinstansen trots förseningen ta upp besvären till prövning, om det finns vägande skäl till förseningen.

31 §

Undanröjande av beslut

Om ett lagakraftvunnet beslut av Folkpensionsanstalten som gäller en förmån enligt denna lag grundar sig på oriktig eller bristfällig utredning eller är uppenbart lagstridigt, kan besvärsnämnden för social trygghet på yrkande av parten eller Folkpensionsanstalten undanröja beslutet, till den del beslutet gäller något annat än statsborgen för studielån, och förordna ny behandling av ärendet. Besvärsnämnden för social trygghet ska ge parterna tillfälle att bli hörda innan ärendet avgörs. I ett beslut av besvärsnämnden får ändring inte sökas genom besvär.

Om ett lagakraftvunnet beslut som besvärsnämnden för social trygghet eller försäkringsdomstolen har meddelat grundar sig på oriktig eller bristfällig utredning eller är uppenbart lagstridigt, kan försäkringsdomstolen på yrkande av parten eller Folkpensionsanstalten undanröja beslutet, till den del beslutet gäller något annat än statsborgen för studielån, och förordna ny behandling av ärendet. Försäkringsdomstolen ska ge parterna tillfälle att bli hörda innan ärendet avgörs.

Om ny utredning framkommer i ett ärende som gäller beviljande av förvägrad förmån eller utökande av redan beviljad förmån, ska Folkpensionsanstalten pröva ärendet på nytt. Folkpensionsanstalten kan trots ett tidigare lagakraftvunnet beslut bevilja en förvägrad förmån eller utöka en redan beviljad förmån. Besvärskommittén för social trygghet och försäkringsdomstolen kan tillämpa motsvarande förfarande när de behandlar ärenden som gäller ändringsökande. Bestämmelser om ändringsökande finns i 29 §.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

4.

Lag

om ändring av 9 § i lagen om stöd för skolresor

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om stöd för skolresor (48/1997) 9 § 1 mom., sådant det lyder i lag 696/2011,
som följer:

9 §

Ändringssökande

Ändring i ett beslut av Folkpensionsanstalten om stöd för skolresor får sökas genom besvär hos besvärsnämnden för social trygghet. Ändring i nämndens beslut får sökas genom besvär hos försäkringsdomstolen. Bestämmelser om ändringssökande finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). Ändring i nämndens beslut i ett ärende som gäller undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut får emellertid inte sökas genom besvär.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

5.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om ämbetsverken inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ämbetsverken inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde (507/2025) 1 § 1 mom. som följer:

1 §

Ämbetsverken inom förvaltningsområdet

Till undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde hör följande ämbetsverk:

- 1) Utbildningsstyrelsen,
- 2) Riksarkivet,
- 3) Museiverket,
- 4) Konst- och kulturmyndigheten,
- 5) Finlands Akademi.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

6.

Lag

om ändring av 12 § i lagen om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete (738/2009) 12 § 1 mom.,
sådant det lyder i lag 739/2024, som följer:

12 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2010 och gäller till och med den 31 december 2027.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 4 september 2025

Statsminister

Petteri Orpo

Minister för social trygghet Sanni Grahn-Laasonen

1.

Lag

om ändring av lagen om besvärsnämnden för social trygghet

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om besvärsnämnden för social trygghet (1299/2006) 17 § 2 mom., sådant det lyder i lag 198/2011, och
ändras 2 § 1 mom., 3 § 1 och 2 mom., 4 § 3 mom. och 9 a § 2 mom. 1 punkten, sådana de lyder i lag 794/2017, som följer:

Gällande lydelse

2 §

Besvärsnämndens medlemmar

Rättskipningsverksamheten i besvärsnämndens sektioner leds av tre ordförande med uppdraget som huvudsyssla och högst fyra ordförande med uppdraget som bisyssla. Överdirektören och direktörerna för besvärsnämnden är ordföranden med uppdraget som huvudsyssla.

Föreslagen lydelse

2 §

Besvärsnämndens medlemmar

Rättskipningsverksamheten i besvärsnämndens sektioner leds av *högst fyra* ordförande med uppdraget som huvudsyssla och högst fyra ordförande med uppdraget som bisyssla. *Overdirektören och direktörerna för besvärsnämnden är ordförande med uppdraget som huvudsyssla. Besvärsnämnden kan ha även andra ordförande med uppdraget som huvudsyssla.*

3 §

Medlemmarnas behörighet och utnämning av dem

Bestämmelser om behörigheten för besvärsnämndens ordförande med uppdraget som huvudsyssla finns i 4 §. Besvärsnämndens ordförande med uppdraget som bisyssla ska ha avlagt examen som ger behörighet för domartjänst samt vara förtrogna med socialförsäkringsfrågor och med de förmånssystem som behandlas i besvärsnämnden.

3 §

Medlemmarnas behörighet och utnämning av dem

Bestämmelser om behörigheten för besvärsnämndens *överdirektör och direktörer* finns i 4 §. Besvärsnämndens *övriga ordförande med uppdraget som huvudsyssla* och nämndens ordförande med uppdraget som bisyssla ska ha avlagt examen som ger behörighet för domartjänst samt vara förtrogna med socialförsäkringsfrågor, utkomstskyddsfrågor och med de

Gällande lydelse

De övriga medlemmarna i besvärsnämnden ska vara förtrogna med socialförsäkringsfrågor och juristmedlemmarna ska dessutom ha avlagt examen som ger behörighet för domartjänst.

---

4 §

Utnämning av samt uppgifter och behörighetsvillkor för överdirektören och direktörerna

---

Överdirektören och direktörerna ska ha avlagt examen som medför behörighet för domartjänst samt vara förtrogna med socialförsäkringsfrågor och med de förmånssystem som behandlas i besvärsnämnden. Vidare ska de ha i praktiken visad ledarförmåga. Överdirektören ska dessutom ha erfarenhet av tjänstgöring som chef.

9 a §

Juridisk sammansättning vid avgörande med fem medlemmar

Ett ärende behandlas i en juridisk sammansättning vid avgörande med fem medlemmar, när det är fråga om

1) ett ärende som gäller utkomstskydd för arbetslösa, där avgörandet av ärendet inte i väsentlig grad baserar sig på en medicinsk bedömning,

---

17 §

Rätt att få uppgifter och handräckning

Föreslagen lydelse

förmånssystem som behandlas i besvärsnämnden.

Besvärsnämndens övriga medlemmar ska vara förtrogna med socialförsäkringsfrågor och *utkomstskyddsfrågor* och juristmedlemmarna ska dessutom ha avlagt examen som ger behörighet för domartjänst.

---

4 §

Utnämning av samt uppgifter och behörighetsvillkor för överdirektören och direktörerna

---

Överdirektören och direktörerna ska ha avlagt examen som medför behörighet för domartjänst samt vara förtrogna med socialförsäkringsfrågor, *utkomstskyddsfrågor* och med de förmånssystem som behandlas i besvärsnämnden. Vidare ska de ha i praktiken visad ledarförmåga. Överdirektören ska dessutom ha erfarenhet av tjänstgöring som chef.

9 a §

Juridisk sammansättning vid avgörande med fem medlemmar

Ett ärende behandlas i en juridisk sammansättning vid avgörande med fem medlemmar, när det är fråga om

1) ett *besvärsärende* som gäller utkomstskydd för arbetslösa, där avgörandet av ärendet inte i väsentlig grad baserar sig på en medicinsk bedömning,

---

17 §

Rätt att få uppgifter och handräckning
(upphävs)

Gällande lydelse

Besvärsnämnden har rätt att få sådana sekretessbelagda uppgifter som avses i 1 mom. av Folkpensionsanstalten med hjälp av en teknisk anslutning utan samtycke av den vars intressen skyddas genom sekretessen. Innan den tekniska anslutningen öppnas ska den som begär uppgifter lägga fram en utredning om att uppgifterna skyddas på behörigt sätt.

Föreslagen lydelse

---

*Denna lag träder i kraft den 20 .
Vad som någon annanstans i lag föreskrivs om besvärsnämnden för studiestöd gäller efter ikraftträdandet av denna lag besvärsnämnden för social trygghet.
Ärenden som är anhängiga vid besvärsnämnden för studiestöd vid ikraftträdandet av denna lag överförs till besvärsnämnden för social trygghet för behandling och avgörande i enlighet med bestämmelserna i denna lag.
Mandattiden för besvärsnämnden för studiestöd löper ut vid ikraftträdandet av denna lag.
Mandattiden för vice ordförande för besvärsnämnden för studiestöd samt för nämndens övriga medlemmar och suppleanter löper ut vid ikraftträdandet av denna lag.
Tjänsten som ordförande för besvärsnämnden för studiestöd överförs till besvärsnämnden för social trygghet och ordföranden är den ordförande med uppdraget som huvudsyssla som avses i lagen om besvärsnämnden för social trygghet.
De som vid ikraftträdandet av denna lag är utnämnda till en tjänst som överdirektör eller direktör är fortfarande behöriga för sin tjänst.
På dem som vid ikraftträdandet av denna lag är utnämnda medlemmar i besvärsnämnden för social trygghet tillämpas de behörighetsvillkor som gällde vid ikraftträdandet.*

3.

Lag

om ändring av lagen om studiestöd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om studiestöd (65/1994) 29 § 1 mom., 30 a § och 31 § 1, 2 och 5 mom.,
sådana de lyder, 29 § 1 mom. och 30 a § i lag 341/1997, 31 § 1 mom. i lag 960/2017 och 31
§ 2 och 5 mom. i lag 559/2017, som följer:

Gällande lydelse

29 §

Ändringssökande

Den som är missnöjd med ett beslut som gäller studiestödsförmån får söka ändring i beslutet hos besvärsnämnden för studiestöd och den som är missnöjd med besvärsnämndens beslut får söka ändring hos försäkringsdomstolen. I försäkringsdomstolens beslut får ändring inte sökas genom besvär.

Föreslagen lydelse

29 §

Ändringssökande

Den som är missnöjd med ett beslut som gäller studiestödsförmån får söka ändring i beslutet hos besvärsnämnden för *social trygghet* och den som är missnöjd med besvärsnämndens beslut får söka ändring hos försäkringsdomstolen. I försäkringsdomstolens beslut får ändring inte sökas genom besvär.

30 a §

Besvär som inkommit för sent

Har besvär som anförs hos besvärsnämnden för studiestöd eller försäkringsdomstolen kommit in efter utgången av den tid som nämns i 29 §, kan besvärinstansen trots förseningen ta upp besvären till prövning, om det finns vägande skäl till förseningen.

31 §

Undanröjande av beslut

Om ett lagakraftvunnet beslut som har meddelats av Folkpensionsanstalten eller studiestödsnämnden och som gäller en förmån

30 a §

Besvär som inkommit för sent

Har besvär som anförs hos besvärsnämnden för *social trygghet* eller försäkringsdomstolen kommit in efter utgången av den tid som nämns i 29 §, kan besvärinstansen trots förseningen ta upp besvären till prövning, om det finns vägande skäl till förseningen.

31 §

Undanröjande av beslut

Om ett lagakraftvunnet beslut av Folkpensionsanstalten som gäller en förmån enligt denna lag grundar sig på oriktig eller

Gällande lydelse

enligt denna lag grundar sig på oriktig eller bristfällig utredning eller är uppenbart lagstridigt, kan besvärsnämnden för studiestöd på yrkande av parten eller Folkpensionsanstalten undanröja beslutet, till den del beslutet gäller något annat än statsborgen för studielån, och förordna ny behandling av ärendet. Besvärsnämnden för studiestöd ska ge parterna tillfälle att bli hörda innan ärendet avgörs. I ett beslut av besvärsnämnden får ändring inte sökas genom besvär.

Om ett lagakraftvunnet beslut som besvärsnämnden för studiestöd eller försäkringsdomstolen har meddelat grundar sig på oriktig eller bristfällig utredning eller är uppenbart lagstridigt, kan försäkringsdomstolen på yrkande av parten eller Folkpensionsanstalten undanröja beslutet, till den del beslutet gäller något annat än statsborgen för studielån, och förordna ny behandling av ärendet. Försäkringsdomstolen ska ge parterna tillfälle att bli hörda innan ärendet avgörs.

Om ny utredning framkommer i ett ärende som gäller beviljande av förvägrad förmån eller utökande av redan beviljad förmån, ska Folkpensionsanstalten pröva ärendet på nytt. Folkpensionsanstalten kan trots ett tidigare lagakraftvunnet beslut bevilja en förvägrad förmån eller utöka en redan beviljad förmån. Besvärsnämnden för studiestöd och försäkringsdomstolen kan tillämpa motsvarande förfarande när de behandlar ärenden som gäller ändringssökande. I beslutet får ändring sökas enligt 29 §.

Föreslagen lydelse

bristfällig utredning eller är uppenbart lagstridigt, kan besvärsnämnden för *social trygghet* på yrkande av parten eller Folkpensionsanstalten undanröja beslutet, till den del beslutet gäller något annat än statsborgen för studielån, och förordna ny behandling av ärendet. Besvärsnämnden för *social trygghet* ska ge parterna tillfälle att bli hörda innan ärendet avgörs. I ett beslut av besvärsnämnden får ändring inte sökas genom besvär.

Om ett lagakraftvunnet beslut som besvärsnämnden för *social trygghet* eller försäkringsdomstolen har meddelat grundar sig på oriktig eller bristfällig utredning eller är uppenbart lagstridigt, kan försäkringsdomstolen på yrkande av parten eller Folkpensionsanstalten undanröja beslutet, till den del beslutet gäller något annat än statsborgen för studielån, och förordna ny behandling av ärendet. Försäkringsdomstolen ska ge parterna tillfälle att bli hörda innan ärendet avgörs.

Om ny utredning framkommer i ett ärende som gäller beviljande av förvägrad förmån eller utökande av redan beviljad förmån, ska Folkpensionsanstalten pröva ärendet på nytt. Folkpensionsanstalten kan trots ett tidigare lagakraftvunnet beslut bevilja en förvägrad förmån eller utöka en redan beviljad förmån. Besvärsnämnden för *social trygghet* och försäkringsdomstolen kan tillämpa motsvarande förfarande när de behandlar ärenden som gäller ändringssökande. *Bestämmelser om ändringssökande finns i 29 §.*

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 9 § i lagen om stöd för skolresor

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om stöd för skolresor (48/1997) 9 § 1 mom., sådant det lyder i lag 696/2011,
som följer:

Gällande lydelse

9 §

Ändringssökande

Ändring i ett beslut av Folkpensionsanstalten om stöd för skolresor får sökas genom besvär hos besvärsnämnden för studiestöd. Ändring i nämndens beslut får sökas genom besvär hos försäkringsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Ändring i nämndens beslut i ett ärende som gäller undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut får emellertid inte sökas genom besvär.

Föreslagen lydelse

9 §

Ändringssökande

Ändring i ett beslut av Folkpensionsanstalten om stöd för skolresor får sökas genom besvär hos besvärsnämnden för *social trygghet*. Ändring i nämndens beslut får sökas genom besvär hos försäkringsdomstolen. *Bestämmelser om ändringssökande finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019)*. Ändring i nämndens beslut i ett ärende som gäller undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut får emellertid inte sökas genom besvär.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om ämbetsverken inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ämbetsverken inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde (507/2025) 1 § 1 mom. som följer:

Gällande lydelse

1 §

Ämbetsverken inom förvaltningsområdet

Till undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde hör följande ämbetsverk:

- 1) Utbildningsstyrelsen,
- 2) Riksarkivet,
- 3) Museiverket,
- 4) Konst- och kulturmyndigheten,
- 5) Finlands Akademi och
- 6) *besvärsnämnden för studiestöd.*

Föreslagen lydelse

1 §

Ämbetsverken inom förvaltningsområdet

Till undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde hör följande ämbetsverk:

- 1) Utbildningsstyrelsen,
- 2) Riksarkivet,
- 3) Museiverket,
- 4) Konst- och kulturmyndigheten,
- 5) Finlands Akademi.

Denna lag träder i kraft den

20 .

6.

Lag

om ändring av 12 § i lagen om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete (738/2009) 12 § 1 mom.,
sådant det lyder i lag 739/2024, som följer:

Gällande lydelse

12 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2010
och gäller till och med den 31 december 2025.

Föreslagen lydelse

12 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2010
och gäller till och med den 31 december 2027.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .